JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Zaturdag, 22 December. N°. 102.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaruan* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makas ar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
» » » » *Java*.................... » 15,—.
» » » » *Buitenbezittingen*........ » 17,50.
» » » » *Nederland*............... » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.—Brieven **franco**.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
W. H. COX.
met
C. C. E. MAIJER.
BATAVIA, 15 December 1860. (4079)

BIRTH, on the 6th November at 19 Elmbank Crescent, Glasgow, the wife of *R. W. Thomson Esq.*, of a SON. (4104)

Bevallen van eenen ZOON, *F. H. J. Barkeij. Voorwind.*
GLENTINGAN, (Rembang), *4 December* 1860. (4049)

Bevallen van een dood DOCHTERTJE, *H. Kornelissen, Senit.*
WILLEM 1, *den* 7 *December* 1860. (4050)

BIRTH, *Mrs. John Mc Lennan* of a DAUGHTER. SOURABAIJA, 12th. December 1860. (4069)

Bevallen van eene DOCHTER, *C. B. Breton van Groll*, geliefde Echtgenoot van
A. L. VERNET.
INDRAMAIJOE, 14 December 1860. (4045)

Bevallen van een Zoon, Vrouwe E. J. A. VAN GEUNS, *geb. Bedier de Prairie.*
BANDONG, 16 December 1860. (4131)

Op den 1sten dezer is te *Banjermassing* overleden, onze beminde broeder en behuwdbroeder *W. B. Graas*, Kapitein der Infanterie bij de expeditionaire troepen aldaar.
E. M. BRONDGEEST,
GRAAS,
J. M. G. BRONDGEEST.
SAMARANG, 7 *December*. (4048)

Heden heeft het de Voorzienigheid behaagd tot zich te roepen, na eene langdurige ziekte, mijne geliefde echtgenoote *Adriana, Carolina, Ehrencron*, diep betreurd door mij en hare familie betrekkingen.
CHS. L. BRUGMAN.
WELTEVREDEN, 16 December 1860. (4084)

VENDUTIE

Maandag den 24sten December
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
van 60 Pikols IJzer.
LIJNWADEN, CHITZEN, GORDIJN goed alsmede de reeds geannonceerde **PRAAUWEN,** Vastigheden, Goud- en Zilverwerken, enz. (4055)

Op de Vendutie

van Maandag, 24 dezer bij
J. SPEET,
zal mede zonder Reserve worden verkocht:
1 Partij Exquise,
Rhijnwijn,
in Heele en halve Flesschen. (4073)

OP DE VENDUTIE

van Maandag, 24 dezer, bij
J. SPEET.
zal mede worden verkocht:
een zeer fraaije en buitengewoone groote NEWFOUNDLAND-HOND.
(4091)

VERKOOP VAN EENE BELANGRIJKE PARTIJ PRECIOSA'S.

Op Maandag den 24sten December, zal *J. SPEET*, op last van zijne principalen publiek aan de meestbiedende verkoopen eene aanzienlijke hoeveelheid Preciosa's welke door die verbandhouder krachtens bij Akte bedongen Pandregt zonder reserve zullen worden verkocht:

No. 1. 2 Prachtige Brill. GIWANGS van circa 6 karaat.
„ 2. 18 Brillanten, Kabaija KNOOPEN van 1 kt. ieder, zuiver wit en elegant gezet.
„ 3. 14 Idem, Idem, als boven.
„ 4. 1 Zwaar goude BUIKBAND met PLAAT bezet met 1463 Brillanten, 1 fraaije ROBIJN.
„ 5. 2 groote Diamanten RINGEN van 10 karaat.
„ 6. 5 goude PENDING-PLATEN.
„ 7. 2 „ HOROLOGIEN in foudraal, welke men zonder sleutel opwindt.
„ 8. 1 Dames BROCHE met 74 Brillanten.
„ 9. 1 „ Idem, 46 Idem.
„ 10. 2 Brillanten GIWANGS, 3½ karaat.
„ 11. 4 Paar Goude ARMBANDEN.
„ 12. 1 SNOER van 104 stuks buitengewoone fraaije groote Paarlen.
„ ~~13. 2 LIDRINGEN met 14 Brillanten~~
„ 14. 1 Koop ongezette BRILLANTEN zijnde 474 stuks, wegende te zamen 109½ karaat.
„ 15. 1 Koop BRILLANTEN, zijnde 186 stuks, wegende 96¼ karaat.
„ 16. 1 Koop BRILLANTEN, zijnde 247 stuks, wegende 59½ karaat.
„ 17. 76 Realen Menado GOUD in staven.
„ 18. 1 Koop BRILLANTEN, zijnde 124 stuks, wegende 36¾ karaat.

Een KRIS-GRANITUUR of Buitenbekleedzel voor een Krisschede bezet met cirka 2000 stuks fraaije witte Diamanten als bloemwerk gezet en allerkeurigst bewerkt.

Gegadigde worden bij deze opmerkzaam gemaakt, dat de koopers van de ongezette Brillanten en het Staafgoud slechts 1% vendu-salaris behoeven te voldoen.
(4087) J. SPEET.

PUBLIEKE

VERKOOP VAN VASTIGHEDEN.

Op Maandag den 24sten December 1860,
zal **J. SPEET**.
ageerende voor den Arabier **Said Abdul Adjies,** 1sten verbandhouder Publiek verkoopen:

No. 1.

Een **ERF** bebouwd met een groot steenen Woonhuis met bovenverdieping en met pannen gedekt, gelegen in het Oosterveld, Blok L, Deel 35, No. 48, La. A, Nummer der verponding 4557, in de **Buiten Nieuwpoortstraat** naast de *Japansche Toko*, toebehoorende aan den chinees **Khouw Djoeseng**

No. 2.

Een **ERF** bebouwd met een steenen Huis met pannen gedekt, gelegen in het Oosterveld, 32ste Deel van Blok L, No. 37, verponding No. 4349, gelegen in de **Buiten Nieuwpoortstraat**, en toebehoorende aan den chinees **Khouw Djoeseng**. (4092)

OP DE VENDUTIE

van Maandag bij
J. SPEET,
zal wegens vertrek aan de meestbiedende worden verkocht:
Twee Span goed gedresseerde wagen paarden (Schimmels), welke ook met **4 loopen.** (4127)

OPENBARE VERKOOP.

Op ***Maandag*** den ***24sten*** aanstaande, des morgens te ***11 uren***, in het COMMISSIEHUIS van
J. SPEET,
aan de GROOTE RIVIER te Batavia:
van het **Een Vijfde** aandeel in het land SALAPADJANG (oost) gelegen in het Wester-kwartier van de Ommelanden Batavia, bij de verponding geregistreerd onder No. 7057, met deszelfs ⅕ aandeel in de Inventaris, staande ten name van den chinees **Tan Kimtjaij**, ten overstaan van den deurwaarder CORNELIS MARINUS VAN ABCOUDE, qq. (4088)

VERKOOP VAN LAADPRAAUWEN.

Op MAANDAG den 24sten December, zal voor het Commissiehuis van J. SPEET, ten 12 URE worden verkocht:

5 stuks GROOTE PRAAUWEN,
Ladende 15 Koijangs,

zoo goed als NIEUW. Dezelve zijn bijzonder geschikt voor de Kustvaart, zijn voorzien van Anker en Ketting en volledig tuig, een derzelve ligt in de Groote Rivier voor het Commissiehuis van J. SPEET, en de anderen bij Bataviasche Fransenwerf. (4089)

OP DE VENDUTIE,

die op Maandag den 24 December
zal gehouden worden
voor het Commissie-huis van
J. SPEET,
zal mede worden verkocht:

EEN GEBOUW VAN STEEN
met Pannen gedekt,
ingerigt tot Restauratie, staande en gelegen op Gouvernements grond, in de nabijheid van den Schouwburg te Batavia, zijnde aan dit Opstal verbonden **de uitsluitende Concessie tot het verkoopen van Dranken,** in de nabijheid van den Schouwburg bij voorstellingen aldaar. (4090)

OP DE VENDUTIE

van den 24sten
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
zal mede worden verkocht:
100 Kisten **Stopflesschen** inh. 100 stuk per kist.
50 Vaatjes **Puike Boter.**
9 Kisten **Bengaalsche Zeep.**
90 „ beste **eau de Cologne.** (4083)

OP DE VENDUTIE

van Maandag zal bij **J. SPEET,** mede worden verkocht:
eene partij pas aangebragte
Hammen, Kazen en 1 partij Haring,
in vaatjes van 6 en van 12 stuks.
20 vaten PUIK BEIJERSCH BIER.
25 „ MUIRS SUPERIOR PALE ALE.
1 partij fijne BUKSKINS.
B. v. L. 160/162 **3 kisten à 40 riem propatria door zeewater beschadigd** gelost ex MARIA ADRIANA. (4118)

OP DE VENDUTIE

van Maandag den 24sten December,
zal worden verkocht: bij

J. SPEET,

Een Factuur pas aangebragte Provisien in Blik en in Stopflesschen, als: ROLPENS, WORST, Nieuwe HARING, ANCHOVIS, ASPERGIES, BLOEMKOOL, Brusselsche SPRUITJES, DOP-ERWTEN, OSSEN- en KALFS-SCHIJVEN, alles in geassorteerde koopen en van superieure qualiteit.

In een koop kan men dus op eene goedkoope wijze voor de ophanden zijnde Feestdagen zich van alles voorzien. (4115)

Liatlah di Sieni!

Di dalam ietoe satoe bagian dari lima dari tanah **Salapadjang,** jang nantie di djoewal harie Senen pada 24 boelan December 1860, di seboet dan termasok djoega Inventaris nja dan segala barang barang jang misti dalam bagian ietoe.

Maka jang bertanda tangan di bawah ieni terlaloe pertjaija sekarang, jang kepada segala orang, jang soedah preksa soerat tanah ietoe dan soerat soerat poetoesan, jang ada di Tokonja Toewan SPEET, soedah njata trang sekali, soeratnja Toewan VAN DER HOEVEN di *Bataviaasch-Handelsblad* sekalian tiada mengeroet betoel boenjienja poetoesan Landraad, dan poetoesan Raad, dan poetoesan Hof. Dan lagi saija terangkan, djikaloe saija tiada menoeroet atoeran, boekan poenja bagian ietoe satoe dari lima dari tanah **Salapadjang,** saija tantang Toewan VAN DER HOEVEN melawan ietoe djoewalan pada hakim, maka ietoe lebeh baik dari tjari saija poenja karoegian dengan segala kabar, jang tiada betoel.

(4126) TAN KIMTJAIJ.

VENDUTIE

Op Maandag 24 December 1860,
wegens vertrek,
ten huize van den Heer *W. J. van den Broek*, op *Tanah-Abang*, door

CASSALETTE & Co.,

VAN DIVERSE MEUBELEN,

zoo van **Mahonij** als **ander Hout.**
EEN WELLUIDENDE PIANO,
voor dit klimaat vervaardigd uit de Fabriek van *Dubray* en *Jelmini*.
Voorts:
Spiegels, Schilderijen, Lampen, Porselein, Glas-, Pleet- en Zilverwerk.

RIJTUIGEN,

als:
Een MYLORD, een ligte MYLORD, slechts weinig gebruikt, een VIS-À-VIS, een KINDERWAGENTJE en PAARDEN.

Vier spannen hardloopende Wagenpaarden, waaronder een span zwarte, hoog 4 voet, 4 duim, enz., enz.

Alles **Zondag den 23 December** te bezigtigen. (4060)

VENDUTIE

op Donderdag den 27sten December 1860,
voor het Commissiehuis van
GEBRS. ROSELJE & Co.,

Van Glas- en IJzerwerk,

Roskammen en Borstels, Waschstellen, Etagèrevoorwerpen, Lederen reiszaken, Elastieke-Ballen, echt Goudgalon, etc.

50 vaatjes GRAS BOTER
15 kistjes CHAMPAGNE (Perrié).
EEN PARTIJ SCHEEPS-AFBRAAK

bestaande uit: Bladkoper, 2 koperen Pompen, IJzerwerk, Kettings, Touwwerk, Blokken, Anker, Schijven, Medicijnkist, Wasch-tafel, etc.

verder:

2 kisten **Glazen knoopen.**
1 baal **Burial-Cloth.**
1 „ **blaauwe Drill.**
4 „ **ongebl.** „
2 kisten **batik goederen.**
1 „ **Muslin.**

voorts een partij:

JAPANSCHE GOEDEREN,

t. w. prachtige porceleinen VAZEN, van 70 duim en hooger, eenig BRONSWERK, als: HERTEN, KARBOUWEN, VOGELS, etc., verlakte BOEKENREKJES en THEE-BLADEN, ZIJDE voor Damesklеederen, COTTONETS, enz.

en ten 11 ure:

Voor rekening des Boedels van wijlen Mevrouw de wed. **C. W. Ebel.**

Een ERF, bebouwd met Een STEENEN WOONHUIS en BIJGEBOUWEN, gelegen in Blok M, 3e. Deel, Sectie IV. No. 133, buurt of wijk Bazaar Baroe, bij de verponding geregistreerd sub No. 8749.

(4082)

---

op de Vendutie

van 24 December 1860, zal almede worden verkocht:
een perfect gedresseerd donkerbruin

SANDELWOOD

Rij-paard, hoog over de 4 voet.
(4053) CASSALETTE & Co.

GEBRS. ROSELJE zullen op Donderdag 27 dezer in VENDUTIE voor Rekening van belanghebbenden verkoopen:

30 balen à 20 ps. ongebl. Drills.

(4125)

OP DE VENDUTIE

van Donderdag 27 dezer,
zullen de ondergeteekenden mede opveilen:

20 kistjes **Champagne** (Jacquesson).
Een Factuurtje Fransch **Speelgoed.**
4 groote **Pendule Stolpen.**
eenig **Pleetwerk,** bestaande uit: **Koffij-** en **Theeservlezen, Zuurstellen, Blakertjes.**
30 stuks **Japansche Krip** en **Zware Zijde.**

(4124) GEBRS. ROSELJE & CO.

JAPANSCHE WAPENKLEEDING.

De ondergeteekenden zullen op hunne VENDUTIE van Donderdag den 27 dezer verkoopen:

EENEN COMPLETEN

JAPANSCHEN WAPENROK

met

Koperen Helm,

voorstellende
DE UNIFORM VAN 'S KEIZERS LIJFWACHT.

Dit stel is fraai en soliede bewerkt en mag met regt onder de zeldzaamheden gerangschikt worden, daar het niet dan met groote moeite verkregen werd, en een dergelijk stel dus niet ligtelijk weder aangebragt zal worden.

Maandag a. s. te bezigtigen.
(4123) Gebr. ROSELJE & Co.

VENDUTIE

op Donderdag en Vrijdag
den 27sten en 28sten December, voor de TOKO van den heer RINCHON, op Noordwijk, wegens Liquidatie, door

J. SPEET,

van

TOKO MEUBILAIR,

als: groote fraaije winkel Kasten, platte Kasten, Meubilair, Wagens, Paarden, Bendies, verder: Zijde stoffen, Dameskleeden, Bloemen, supra fijne Lakens, Tricots, Casemier, heeren Vesten, Dassen, Barège en Jaconas, gebloemd Gordijngoed, Fransche Madapolams van drie en halve el breed, Parfumerien, present Glazen en andere Voorwerpen te veel om te detailleeren.

Dingsdag en Woensdag,
is alles voor een ieder te bezigtigen. (4056)

Op de VENDUTIE van den 27sten en 28sten, welke door

J. SPEET,

ten huize van den heer RINCHON op Noordwijk, zal gehouden worden, zal mede worden verkocht:

Dertig dozijn supra fijne Mans-Hemden.
60 stuks fraai Gordijn-Goed, groote bloemen, van 32 el lang.
1 kist opgemaakte Dames-Robes, naar den laatsten smaak. (4117)

VENDUTIE

op Vrijdag den 28 dezer, voor de Toko van den Heer TENTEE,
op het ***Stadhuisplein,*** door

VAN RIET & TER GOUW,

van

Een partij SCHEEPSAFBRAAK,
Een „ OUD TOUWWERK,
Een „ „ LOOD,
Een „ KOPEREN BOUTEN,
Een „ „ SPIJKERS,
Een „ OUD BLADKOPER,
Twee LENSPOMPEN,
Vier SCHEEPSKOMBUIZEN met toebehooren,
Twee SCHEEPSSPILLEN met koperen blad.
IJZEREN BLOKKEN EN SCHIJVEN,

Een partij Leksteenen,
en
wat verder zal worden te voorschijn gebragt. (4093)

Op de Vendutie

van den 28sten dezer,
zullen

VAN RIET & TER GOUW

VOOR DE TOKO VAN DEN HEER
J. F. TENTEE
als nog verkoopen:
EENE PARTIJ

SCHEEPSPROVISIEN

als:
Erwten, Boonen, Brood, Vleesch, enz.
als ook:
300 VEL KAPLEDER.
(4130)

OP DE VENDUTIE

van den 28 dezer voor de Toko van den heer
TENTEE,
zullen als nog verkocht worden:

Spiegels, Schilderijen, Horlogie,
diverse
FRANSCHE PROVISIEN
Lijnwaden, etc.
Als mede:

drie Karbouwen

VAN RIET en TER GOUW.
Alle koopmanschappen kunnen worden bijgebragt.
(4077)

Op de Vendutie

van den 28sten dezer,
zullen worden verkocht, verscheidene partijen
HOUTWERKEN, AFBRAAK van alhier ter reede gesloopte schepen,
van af heden te bezigtigen bij de Welkomstbatterij achter de Kleine Boom, zijnde de koopen behoorlijk afgedeeld en door hun nummers te onderscheiden.
(4076) VAN RIET & TER GOUW.

VERKOOP

van een

Schip en Lading

Op MAANDAG, den 31 December 1860, zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen, op last van den Britschen Consul,
ten 10 ure precies:
het Engelsch Barkschip

„JULIET ERSKINE,"

zoo als het thans ligt ter reede alhier, met STAAND en LOOPEND TUIG, 2 ANKERS en KETTINGS en een stel ZEILEN; en daarna de WAARLOOS INVENTARIS GOEDEREN, zoomede de **LADING** bestaande uit:

10390 Singapore PLANKEN, van 16
9 × $1^1/_4$ d. en
1183 dito dito „ 12
9 × $1^1/_4$ d.
zijnde SUPERIEURE KWALITEITEN.

De Planken zullen worden verkocht bij Kavelingen van **200 stuks.**

BATAVIA, 19 December 1860.
(4075) JOHN PRYCE & Co.

Japansch Lakwerk.

Op een nader te bepalen dag in
Januarij 1861,
zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen,
IN KLEINE KAVELINGEN,
EENE PARTIJ FRAAI

JAPANSCH LAKWERK

BESTAANDE UIT:
Papierdoozen, Casettes, Dames-Werktafeltjes, Naaidoozen, Byouterie-Kistjes, Ronde Tafels, Knaapjes, alles in *Goudlak*.

Zoomede:

Lepeldoosjes, Broodbakjes, Achthoekige Tafels, Schalbakken, Presenteer-Bladen, Sigaren-Standaards, enz., in *Paarlemoerlak*.

Verder:

ZIJDE,

in diverse kleuren,
en een
JAPANSCH UURWERK.
(4074) JOHN PRYCE & Co.

VERKOOP
VAN JAPANSCHE GOEDEREN.

Op Maandag den 31sten December 1860, *zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen, de ondervolgende JAPANSCHE GOEDEREN, aangebragt per Willem Eggerts; als:*

10.000 **Bezems**,
40 **Schutsels** van 6 bladen,
58 " " 8 "
66 kisten Diverse **Paijongs**,
1 kist koperen **Keteltjes**,
126 pakken **Tjintjouw**,
5 kisten rood **Koperdraad**.
50 pakken à 2 rol **Vloermatten**.

(4094) JOHN PRYCE & Co.

Let Wel!

In den loop van Januarij zijn de ondergeteekenden per *Coringa* wachtende:

EENE PARTIJ ROODE
DESSERT-APPELEN in IJS,

die bij arrivement in kleine Kavelingen op Venditie zullen worden verkocht.

(4129) CASSALETTE & Co.

Per **Maria Adriana**:

NIEUWE HARING,

in vaatjes,

TWEEDE AANVOER.

(4072) VAN WALCHREN & VAN DORP.

VERSCHE GRAM,

à *f* 13— per baal van 125 pond,
bij

(4054) A. BEDIER.

Ontvangen van Bordeaux

dezer dagen hier aangebragt per „**Elisabeth**":

Een groote factuur
FRANSCHE PROVISIEN,
Fijne Wijnen
EN ANDERE DRANKEN,

alles van de meest gerenommeerde Fransche merken, als:

Champagne. — Moët & Chandon. . . .
Bourgogne. — Romanée, Nuits, Volnay, enz.
Grand vin d'Hermitage. . . . . .
Chablis (fijne witte Wijn). . . . .
Haut Sauternes . . . .
} in kistjes van 12/1 of 24/2 fleschen.

Cognac op fust en in fleschen.
Fijne Sla-olie in flacons.
Sardines.
Petit pois.
Champignons.
Truffuls in 1/2 en 1/4 blikken.
Pâté de foie d'oie.
Olives au sel et farcies.
Cappertjes.
Moutarde de Maille et Diaphane.
Kruiden-Azijn.
Céléri au Jus en au Naturel.
Pêches accomodés.
Ris de Veau.
Lait concentré.
Drops assortis in 1/1 en 1/2 fl.
Fruits Choisis au Jus (assortis)
Dito dito " in 1/2 flesch.
Dito à l'eau de vie . . . . .
Dito au noyau . . . . .
} van Teyssonneau.

Wijn op fust en in fleschen.

Verder:

Vinaigre de Toilette. . . .
Fijne Toilet-zeep . . . .
} van de Société Hygiénique.

Kurken.
Sponzen.

Fijne Wit
PORSELEINEN EETSERVIEZEN,
voor 12, 18, 24 en 36 personen, groot compleet.

Alle deze artikelen zijn thans in lossing en kunnen tegen zeer billijke prijzen in groote of kleine hoeveelheden geleverd worden.

(4062) WINSSER, DE LANGE & Co.

CHRISTMAS-CAKE

op bestelling.

(4103) LEROUX & Co.

MILITAIRE SOCIETEIT CONCORDIA.

Algemeene Vergadering,

ter verkiezing van EEN President en DRIE Kommissarissen in het Bestuur,
op Zaturdag den 5 Januarij 1861,
des avonds ten 8 ure.

Namens het Bestuur:
De Secretaris,
(4078) BRUGMAN.

Met een der Stoomschepen is alhier zonder adres aangebragt **Eene DISPENSKAST,** de belanghebbende wordt verzocht dezelve in ontvangst te komen nemen dan wel zich schriftelijk te wenden, aan
W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 22 December 1860. (4120)

Vermist.

Een kistje inhoudende: INDISCHE STAATSBLADEN, met adres. GEBRS. GIMBERG te Soerabaija.
Met aangifte of aanwijzing zal men vriendelijk verpligten G. KOLFF & Co. (4081)

IEMAND, over een kapitaal van ***f* 30,000**— kunnende beschikken, wenscht zich te associeren in eene handelszaak, dan wel in eene landelijke onderneming.
Hierop reflecterende adresseere men zich onder Lett. H bij den Boekhandelaar

(4109) H. M. VAN DORP te Batavia.

In een Toko alhier wordt ten spoedigste gevraagd **Een fatsoenlijk jong mensch,** bekend met de fransche taal.
Brieven franko onder letter B. aan het bureau dezer Courant. (4053)

Gouvernante.

Une DEMOISELLE, ayant reçu son éducation en **Angleterre**, et qui pendant plusieurs années, a été placée dans des familles distingués, désire être replacée, soit à Batavia, soit ailleurs.
s'Adresser sous l'initiale H. C. (4035)

EENE JONGE DAME,
die hare Opleiding gedeeltelijk in Duitschland, gedeeltelijk in Holland genoten heeft en de twee laatste jaren op eene Kostschool in Engeland werkzaam geweest is, wenscht eene plaatsing als
GOUVERNANTE,
zoo mogelijk op eene der hoofdplaatsen van Java.
Voor nadere informatien wende men zich onder Lett. C. X. aan het Bureau van den *Java-Bode*. (4114)

Voor de retourreis,
naar Nederland wordt een
SCHEEPS DOCTOR
gevraagd.
Informatien bij
(4064) B. KOPERSMIT & Co.

Te Koop:

EENE SUIKERFABRIEK,

in de residentie Japara,
met 300 bouws aanplant en malende met Stoomvermogen.
Adres bij
(4051) VAN DEN BROEK & VEECKENS.

Wordt te Koop aangeboden:

HET LAND JANLAPPA,

toebehoorende aan den Hoog WelGeb. Heer Mr. V. M. Baron d'ABLAING VAN GIESENBURG.
Nadere informatiën zijn te bekomen bij
(4112) MACLAINE, WATSON & Co.

Te koop:

Wegens vertrek:
Op voordeelige voorwaarden het aangenaam gelegen **Huis** op **Molenvliet**, bewoond door den Heer **L. Bras.**
Informatiën bij
(4096) CASSALETTE & Co.

TE KOOP **het HUIS,** gelegen aan de Oostzijde van het Koningsplein, nabij de Willemskerk, met het daarbij behoorend ERF, toebehoorende aan den HEER P. van MOTMAN.
Te bevragen bij
(4111) MACLAINE, WATSON & Co.

TE KOOP of te TE HUUR

Het **HUIS** op Kebon Sirih, naast den HoogEd.Gestr. Heer G. VOGELPOOT.
(4107) DÜMMLER & Co.

Te Koop

een span goedgedresseerde
SYDNEY PAARDEN
en
7 DRIEKOIJANGS PRAAUWEN.
Te bevragen bij
(4034) DE BRAVE. — *Petodjoe.*

WORDT TE KOOP GEVRAAGD

een mak en goed gedresseerd
RIJPAARD.
Adres bureau Java-Bode.
(4085)

TE KOOP **EEN RUIME PALANQUIN** met Oliebussen en Engelsche Veeren, zoo goed als nieuw.
Te bevragen bij
(4046) H. M. VAN DORP.

TWEE KAMERS TE HUUR met **kost**, op **Noordwijk** nabij de **Sluisbrug.**
Nadere inlichtingen bij den uitgever dezes. (4097)

TE KOOP Het HUIS op Cramat, thans bewoond door den heer Uhlenbeck.
(4106) REIJNST & VINJU.

GELEGENHEID
voor Kost en Inwoning,
in de nabijheid van Noordwijk.
Adres: Bureau *Java-Bode.* (4103)

Machinerien.

De Ondergeteekenden, ***Agenten op Java,*** van de Heeren

FAWCETT, PRESTON & Co.,

Ingenieurs te Liverpool;
zijn bereid bestellingen aan te nemen op
SUIKER-
en
Rijstpelmolens,
CENTRIFUGES,
Stoommachines, zoowel voor het land als voor schepen, Gas-toestellen, Zaagmachines, Arak-distilleer Toestellen. IJzeren Praauwen.

SUIKER PANNEN,

in alle dimensiën,
en alle andere soorten van

Machinerien.

Zij bieden te koop aan:
EENE HOOGDRUK
Stoommachine
en
SUIKERRIETMOLEN,

vervaardigd bij de hierboven genoemde firma, waarvan de afmetingen zijn, als volgt:

Diameter der Cylinder	. . .	26	Eng. duim.
Lengte " "	. . .	54	" "
Diameter " " (Stoommachine)	. . .	14	" "
Lengte der slag van	do.	42	" "
Diameter der Stoomketel	. .	5	" voeten.
Lengte " "	. . .	17	" "

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij
(3999) MORGAN, MELBOURN & Co.

BATAVIASCHE IJS-SOCIETEIT.

De Direktie der IJS-SOCIETEIT maakt aan belanghebbenden bekend, dat de aanwezige voorraad ijs binnen weinige dagen zal uitverkocht zijn.
De toenemende Consumptie en het belangrijk verlies aan het transport naar Weltevreden verbonden, zijn oorzaak van dit onverwacht te kort.
De Direktie heeft echter de mededeeling ontvangen dat de afscheep der tweede lading IJS per Clipperschip „*Coringa*" den 15den October jl., heeft plaats gehad, zoodat die nieuwe aanvoer in den loop der volgende maand kan worden te gemoet gezien, terwijl voorts maatregelen zijn genomen om in het vervolg zooveel mogelijk te voorkomen, dat andermaal de voorraad uitgeput raakt.
De kaartjes blijven van waarde voor volgende aanvoeren, doch kunnen houders des verkiezende het kostende terug ontvangen ten kantore van den eerst ondergeteekende.

Het Bestuur voornoemd
F. H. TIEDEMAN.
D. J. BIJLEVELD.

BATAVIA, 19 December 1860. (4070)

NED. IND. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ.

Aan Houders van 4% Obligatien der Ned. Ind. Escompto Maatschappij, waarvan de laatste Coupons vervallen op 31e. December 1860, wordt bekend gemaakt, dat van 15e Januarij aanstaande ten kantore der Maatschappij verkrijgbaar zullen zijn de nieuwe bladen Coupons, en wel, voor obligatien aan toonder op vertoon dier obligatien, en voor obligatien op naam tegen afgifte der talons.

Des verkiezende zullen aan Houders van laatstgenoemde obligatien de Coupons, na inzending der talons, pr. post worden toegezonden.

(4110) TIEDEMAN & VAN KERCHEM
Directeuren.

Algemeene Zee- en Brand-Verzekering-Maatschappij,
TE ROTTERDAM.

De ondergeteekenden bij behoorlijke Acte van volmagt benoemd zijnde tot AGENTEN van de te Rotterdam gevestigde

Algemeene Zee- en Brand-Verzekering-Maatschappij

zijn van af heden bereid voor rekening van genoemde Maatschappij risico's tegen Zeegevaar over te nemen.

BUSING. SCHRöDER & Co.

BATAVIA, 22 December 1860. (4121)

De ondergeteekenden Likwidateuren van de Firma's

de Weerdt, Ruijl en Co., te Batavia
en
Ruijl Cramer en Co., te Soerabaija

noodigen bij deze alle Crediteuren van genoemde firma's uit, eene algemeene vergadering te willen bijwonen, op Maandag den 7den Januarij e. k., des morgens ten Elf ure, in de Javasche Bank alhier, ten einde rekening en verantwoording van hun beheer te hooren afleggen, en zoodanige voorstellen te bespreken alsdan zullen gedaan worden.

De Rekening ligt inmiddels bij hen ter inzage.

W. RUEB.
D. BAUDUIN.

BATAVIA, 22 December 1860. (4119)

Zee-Verzekering-Maatschappij
NEPTUNUS
TE ROTTERDAM.

De ondergeteekenden bij behoorlijke Acte van volmagt benoemd zijnde tot AGENTEN van de te Rotterdam onder den naam van

NEPTUNUS

gevestigde Maatschappij van Verzekering tegen Zeegevaar, zijn van af heden bereid voor rekening van genoemde Maatschappij risico's tegen Zeegevaar over te nemen.

BUSING, SCHRöDER & Co.

BATAVIA, 22 December 1860. (4122)

ONDERWIJS.

Het volgens vroegere annonce des ondergeteekenden, onder nadere approbatie der bevoegde autoriteit op te rigten

INSTITUUT TE NOORDWIJK,

zal worden geopend, onmiddellijk, na het bekomen der aangevraagde admissie.

(4037) R. J. L. WEIJHENKE.

PARTICULIERE POSTERIJ,

WELTEVREDEN,
naast 't Postkantoor.

Ter gelegenheid der feesten van **Kersdag en Nieuwe Jaar,** zal de Administrateur van af den **22 tot 31 dezer,** alle ***middagen precies*** om **4 uren,** DILIGENCES naar ***Buitenzorg*** doen vertrekken. (4038)

Het Dagblad van Sourabaija.

De ondergeteekende heeft het voornemen om van af primo Januarij e. k. onder zijne hoofdredaktie eene Courant onder bovenstaanden titel uitte geven:

Deze Courant zal twee malen 's weeks verschijnen of zooveel meerdere malen als belangrijke nieuwstijdingen of spoedvereischende advertentien zulks zullen vereischen.

De prijs van het abonnement is gesteld op *ƒ* 20 's jaars; postvrij door geheel Nederlandsch-Indie.

De drie eerste Nummers zullen als proefbladen gratis worden verspreid.

Abonnementen worden aangenomen ter Courant Boek en Handelsdrukkerij van den ondergeteekende aan de groote rivier naast het Postkantoor te Sourabaija.

(4128) J. J. NOSSE.

NEDERLANDSCH-INDISCHE LEVENSVERZEKERING- EN LIJFRENTE-MAATSCHAPPIJ.

BESTUUR.

DE HEEREN: W. J. van de Graaff,
P. C. W. Anemaet,
F. W. R. Jhr. Flugi van Aspermont,
Mr. T. H. der Kinderen,
D. Schuurman,
D. Jannette Walen. } COMMISSARISSEN.
C. F. W. Wiggers van Kerchem, ONTWERPER-DIRECTEUR.
G. A. de Lange, PLAATSVERVANGEND-DIRECTEUR.
Edwd. Heijning, ADJUNCT.

Deelname onder Ult°. November 1860.

Geboekte Contributiën en Stortingen.

Het totaal netto bedrag van geboekte stortingen en contributiën van af Januarij 1860 tot Ult°. October 1860 is...... *ƒ* 136,593,45
bijgekomen in November.......... „ 24,846,25

Totaal op Ult°. Nov. 1860..... *ƒ* 161,439,70

Verdeeld als volgt:

I. *Afdeeling* **Lijfrenten.**
(Stortingen, in ééns en maandelijks).

Voor *Uitgestelde Lijfrenten op één Persoon.*
(Pensioen of Verhoogd-Pensioen, ontvangbaar op zekeren leeftijd ter keuze van Contribuanten)............ *ƒ* 66,847,53
Dito Lijfrenten op *twee Personen* ontvangbaar tot overlijden *langst*levende. „ 1,500 —
Dadelijk ingaande Lijfrente....... „ 2,074,32
„ *Uitzet-Fonds.*
(ontvangbaar in ééns op 23jarigen ouderdom van het ingeschreven kind) „ 14,813,78
„ *Opvoedings-Fonds.*
(ontvangbaar in jaarlijksche gedeelten, *kwartaalsgewijze betaalbaar*, van 16 tot 23jarigen ouderdom van het ingeschreven kind, of tot 20 jaar naar keuze) „ 34.071.95

II. *Afdeeling* **Levensverzekering.**
(Contributien, maandelijks).

Voor *Kapitaal bij Overlijden.*
(ontvangbaar in ééns) door Erven of Regthebbenden.............. „ 17,474,88
„ *Weduwen-Pensioen.*
(*levenslang* door eene *bepaalde* persoon te ontvangen, onverschillig wie aangewezen wordt)............. „ 17,627,98
„ *Weezen-Fonds*
(naar keuze tot 20 of 23jarigen ouderdom van een *bepaald* kind te ontvangen) „ 7,029,26

ƒ 161,439,70

De Jaarlijksche Contributien en Stortingen bedragen:

Voor Afdeeling Levensverzekering..... *ƒ* 65,443,68
„ „ Lijfrenten........... „ 41,530,68

ƒ 106,974,36

Het **Verzekerd** bedrag van Afdeeling II ad *ƒ* 1,171,9
is verdeeld als volgt:
Kapitaal bij Overlijden.......... *ƒ* 539,00
Weduwen-Pensioen's jaars *ƒ* 39,281,08,
waarvan de premie gelijkstaande is met die van een Kapitaal bij Overlijden groot „ 408,97
Weezen-Fonds 's jaars *ƒ* 31,951,—,
waarvan de premie gelijkstaande is met die van een Kapitaal bij Overlijden groot... „ 224,00

ƒ 1,171,9
Onder Ult°. October....... „ 1,078,68
VERMEERDERING in November *ƒ* 93,2

Schaden (uitbetaald of uittebetalen):
Voor Kapitaal bij Overlijden in éénsƒ Gee
„ Weduwen-Pensioen ('s jaars).„ „
„ Weezen-Fonds ('s jaars)........ „ „
Totaal onder Ult°. November *ƒ* Gee

Trekkende (Afd. Lijfrenten):
Voor dadelijk ingaande Lijfrenten 's jaars *ƒ* 30
„ Opvoedingsfonds 's jaars......... „ 1,25
Totaal onder Ult°. November *ƒ* 1,55

Kapitaal belegd als volgt:
(Rente-basis bij de berekeningen aangenomen slechts 5½ pCt.)

In *Beleeningen* op vastigheden à 7 pCt. *ƒ* 100,00
„ *dito*............... „ 7½ „ „ 193,00
„ „ op effecten... „ 7½ „ „ 14,00
„ *Escompto's en obligatien*.. „ 7½ „ „ 39,45
„ *dito* Vendu-Acceptatien) „ 6 „ „
„ *Rekening Courant* met 8 dagen opzegging, bij *Ned. Ind. Escompto-Maatschappij*, bij tijdelijk gebrek aan gelegenheid tot uitzetting als bovenvermeld........ „ 4 „ „
„ Agentschappen, Diverse Debiteuren en Crediteuren.............. „ 4,93
„ *Kassa*.......................... „ 38

ƒ 351,80

Ongefourneerd **Waarborg-Kapitaal,** bovendien nog.................... *ƒ* 300,00

(4066)

De ondergeteekenden maken bekend dat zij voor de Heeren

PAUL VAN VLISSINGEN en DUDOK VAN HEEL
en
Van VLISSINGEN Van HEEL en DERONNE CAIL & Co.
te AMSTERDAM,

als reizend Ingenieur in Nederl. Indie hebben aangesteld, de Heer E. J. EVERTS, adres de Heeren VAN DEN BROEK en VEECKENS te Samarang.

DüMMLER & Co.

Batavia, 22 November 1860. (4108)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY.

Eene enkele lijst van geneesmiddelen, die in de dagelijksche praktijk gebruikt worden, zou een boekdeel beslaan: de heer *Majendie*, de grootste heelmeester en scheikundige; verklaart echter, dat geen enkel der geneesmiddelen als een zeker middel kan aangemerkt worden. Daarentegen is het algemeen bekend, dat door de Holloway's pillen van de tien ziekten gevallen wel negen genezen worden, en meestal gevallen waarop de geheele geneeskunde al uitgeput is en wel te vergeefs. Dit blijkt uit de menigvuldige attesten van alle natien. Alle gezwellen en verzweringen, alle aandoeningen der maag, ingewanden en van den lever geven toe aan den invloed van dit verzuiverend middel, dit is buiten tegenspraak.

Doosjes Pillen à *ƒ* 1. — *ƒ* 3. — *ƒ* 5 —.
Potjes zalf à *ƒ* 1 — *ƒ* 3.— *ƒ* 5.—.

te Batavia bij S. B. van Kleef & Co.
„ Banjoemaas „ M S. Cheriman.
„ Soerakarta „ W. Veldman.
„ Djocjocarta „ Buijn & Co
„ Salatiga „ F. Kontheffer
„ Tagal „ Wed. Dort.
„ Cheribon „ W. Galisvan.
„ Cheribon „ M. Blok en Co. (4098)
„ Samarang „ H. L. Lijon en Co.
de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman en Co.

De Ondergeteekende, geadmit[teerd] tot het uitoefenen van de

Verloskundige Praktijk

te *Batavia* en *Ommelanden*, heeft de eer te beri[gten] dat zij woonachtig is op **Molenvliet**, digt [bij de] stad, tegenover het huis vroeger bewoond [door] den heer BEIJNON.

J. GROENEVELD,
(4116) Geboren *Derksen*

JAVA-BODE

H. H. inteekenaren op bovengenoemd B[lad] die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste half jaar 1861** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Onder[ge]teekende kennis te geven, en hem de gelden daar[voor] ***franco*** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor Batavia.............................. *ƒ* 12,50
„ Java.................................. „ 15,—
„ de Buitenbezittingen .... „ 17,50
„ Nederland.............................. „ [illegible]

Brieven ***franco*** aan *den Administrateur*,

H. M. VAN DO[RP]

De Inteekening en storting van dat Blad k[an] geschieden bij **Blok & Co.** en **A. A. R[...]** te Cheribon; Mevr. de Wed. **G. M. Dort** te [...] **de Groot; Kolff & Co.** en **G. C. T. van D[...]** Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija; **W[...]mans & Co.** te Passeroean; **G. H. Hooge[...]** te Madioen, **H. B. van Wijk, Rm.** te [...] **Eekhout & Co.** te Makassar, **Harmsen** te A[...] en voor de niet genoemde Buiten-bezittingen bij de [...] ten der schepen van den Heer **W. Cores de [...]**

TO SUGAR PLANTERS
and others
GEORGE FLETCHER,
ngineer and Sugar Millmaker of Famham place Gravel Lane Southwark London.

Begs respectfully to call the attention of Proprietors, torneys and managers of Estates, and all those that in any way connected with the Manufacture of gar, to the great strength and superiority of his am Engines, Sugar Mills, Juice pumps, Cane and gass Carriers, steam Clarifiers, Simonering Pans, rought and Cast Iron Sugar Pans, Steam Boilers all Kinds, Mill Gearing and water wheels over those general use, and especially to his Heavy slow spec-, Sugar Mill, capable of extracting from 65 to 70 Cent of Juice out of the cane, of which mill he the sole Inventor having introduced it in to the and of Cuba in the Year 1837 (in which place he had many years Experience as a Colonial Engineer) ce when it has been in general request in the Bri-h, Danish, Spanish and Portuguise Colonies, and given very great satisfaction, and having had up-ards of twenty years practical experience in Machi-ry for Sugar Estates, begs to state; that any orders may be favoured with, will be executed in a work-anlike and proper way.

G. F. begs to remark; that his Machinery may not ppear cheap at first sight, but when *weight*, strength d quality of workmanship are taken in to conside-tion, it will be found cheaper ℔ Ton than any ther maker, and he further begs to remark; that all ose, who have had any practical experience of machi-nery for Sugar Estates are well aware of the trouble d serious losses that have arisen frequently from eap and Defective Machinery, hence the desirability having strong effective and well adapted Machinery! such as G. F. is in the habit of supplying to his umerous Friends in the before mentioned places" in Conclusion and Considering the importance of the sub-ct G. F. thinks it very proper here to remark that e makes it a general rule to finish everything in his anufactory not leaving anything to be done on the state Excepting the Erection.

Communications addressed direct, or through British erchants will receive prompt attention.

GEORGE FLETCHER
ngineer and Sugur Mill Manufacture Famham Place Gravel Lane Southwark London.

PRICES OF ENGINES AND BOILERS.
1st *June* 1860.

	High Pressure.			Boilers.			Prices.	
Description.	Horse Power.	Diam. of Cylinder.	Length of Stroke.	Diam.	Length.	Number of Tubes.	Engines.	Boilers.
		"	' "	' "	' "		£	£
agonal....	12	12	2—6	4—9	18—0	1 Flue.	340	165
"	14	13	2—6	5—0	22—0	1 "	360	180
"	18	15	3—0	5—6	27—0	1 "	460	220
"	25	17	3—0	5—9	27—0	2 "	510	250
	30	18	3—6	6—0	30—0	2 "	640	310
olumn	30	18½	3—6	6—0	30—0	2 "	840	310
Diagonal....	35	20½	3—6	Two 5—9	25—0	2 "	700	500
Oscillator...	35	20½	3—4	Two 5—9	25—0	2 "	600	500
Column......	40	22	4—0	Two 5—9	26—0	2 "	1040	510
"	50	24	4—0	Two 6—0	30—0	2 "	1100	550

Sugar Mills.

Horse Power.	Rollers.		Bearings of Top Roll.		Description of Gearing.	Price.	Weight of Mill and Gearing.
	Diam.	Length.	Diam.	Length.			
	"	"	"	"		£	
12	22	42	7½	9½		415	18 Tons.
14	24	48	8¼	11½	Single.	600	27 "
18	24	54	9	11½	Compound.	650	29 "
18	26	54	9¼	11	"	700	32 "
25	26	60	9½	12¼	"	750	33½ "
30	28	60	10½	14¾	"	960	44 "
35	28	66	10½	14¾	"	1060	48½ "
40	28	72	10½	14¾	"	1120	51 "
50	30	72	11	15	"	1250	56 "

Packed and delivered for Shipment in either of the Docks in London less 5 ℔cent Discount for Cash.
(4003)

Boek-, Papier- en Kunsthandel van
H. M. VAN DORP, te *Batavia.*
ONTVANGEN:
Zwarte en Vergulde Lijsten, Ovaal en Vierkant,
voor Photographiën, Platen, Schilderijen, etc.
Registers, groote en kleine Kantoorbooken, Copiëerboeken, *volgens opgegevene modellen te vervaardigen,* extra fijn Postpapier, Angoulême wit, Azuré en andere kleuren.
ZWAAR EN STEVIG PROPATRIA.
Geele AMERIKAANSCHE ENVELLOPPEN, @ *f* 20.— per mille.
STEREOSCOOP-PLATEN, in verschillende genres.
Photographien naar Gravures, @ *f* 1.50 per stuk.
Kantoor- en Zak-Almanak, Agenda's, Schrijfportefeuilles, Heeren en Dames Schrijfcassetten.
etc., etc. (4052)

Otnvangen:
Eene Uitgave van
De Koran,
geheel in Arabisch karakter,
prachtig verguld in fluweelen band, goud op snede met gekleurde bloemen.
(4067) H. M. VAN DORP.

GELITHOGRAPHEERDE VISITE-KAARTJES,
Letter naar verkiezing
bij
4042) H. M. VAN DORP.

Boekhandel G. KOLFF *&* Co.
G. E. van KOETSVELD, De Oudejaars avond, Lektuur voor de laatste dagen des jaars. Franco per post *f* 5.—
EVANGELISCHE KERK- en GEZANGBOEKJES, met en zonder Gouden Slot, voor Dames-cadeaux.
(4080)

BOEK en Muziekhandel op RIJSWIJK,
Steeds voorhanden:
De meest gezochte MUZIEK VOOR PIANO, VIOOL, FLUIT, ZANG, enz. ETUDES, CONCERTO'S, enz., enz.
(4068) H. M. VAN DORP.

Nederlandsche STAATSLOTERIJ.
M. Polak & Zoon,
gedelegeerde 1ste klasse te 's Hage.
244ste STAATSLOTERIJ, groot *f* 990,000.—
bestaande uit:
20.000 LOTEN, 10,000 PRIJZEN en 2 PREMIEN.
Hoogste Prijzen *f* 100,000.- *f* 50,000.- twee van *f* 25,000.-, twee van *f* 20,000.- en een premie van *f* 30,000.- aan de laatste uitkomende de 60 hoogste prijzen.
Bestellingen op Loten in de 244e en volgende trekkingen worden voortdurend door den ondergeteekende tegen vooruit betaling aangenomen:

Een Heel Lot . . . ***f*** **100.—**
Een Halve " . . . " **50.—**
Een Vijfde " . . . " **20.—**

door
H. M. VAN DORP, *Boekhandelaar.*
Batavia, 1860. (4100)

LOTERIJ-OEWANG.
Bernama:
Nederlands. Staats-Loterij.
BESARNJA
f **990,000,— roepia,**
Njang nanti di tarek di Kantornja Toewan
M. POLAK,
di 's Gravenhage, (Negri Wollanda),
Njang boleh dapat dia poenja Nommor deri ini Loterij di Batawie sama Toewan
H. M. VAN DORP,
njang berkwasa deri inie Loterij:

Satoe nommor . . . . ***f*** **100.—**
Satenga " . . . . " **50.—**
Lima bagian satoe nommor " **20.—**

(4101)

NIEUWJAARS-VISITEKAARTJES,
op naam
gelithographieerd ad *f* 8.— per 100 ps.
Te *Batavia* bij G. KOLFF & Co.
Te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co.
(4041)

1861.

KANTOOR AGENDA.	*f* 5.—
OPGEPLAKTE KANTOOR-ALMANAK	" 1.50
ONOPGEPLAKTE, IDEM	" 1.—
Opgeplakte KLEINER, IDEM	" 1.—

Verkrijgbaar bij
H. M. VAN DORP, te *Batavia.*
(4040) en M. BLOK & Co., " *Cheribon.*

Almanakken 1861.
INDISCHE ZAK-ALMANAKKEN, ingerigt tot Koopmans-, Kantoor- en Huishoudelijk gebruik, franco per post met een Kantoor-Almanak *f* 3,—
KANTOOR-ALMANAK (opgeplakt). . . " 1,—
Idem met Dames-Portretten. . . . . " 1,—
Te Batavia bij
(4099) G. KOLFF & Co.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.
Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA
naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 3den en 17den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den en 22sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA
naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 13den.
naar BAWEAN en BANDJERMASSING, den 27sten dezer.

Nadere inlichtingen te bekomen bij
W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT *&* Co., te *Samarang.*
(4095)

NAAR SINGAPORE.
Het vertrek der Stoomboot
Koningin der Nederlanden
is bepaald
op den 17den Januarij e. k.
Nadere inlichtingen te bekomen bij
(4047) MACLAINE, WATSON & Co.,
Directeuren der Ned. Ind. Stoomboot-Maats.

STOOMBOOT OENARANG.
Het vertrek dezer boot is voor de maand
December,
vastgesteld als volgt:
Van BATAVIA naar SAMARANG en SOERABAIJA 30 December.
Van SAMARANG naar BATAVIA 21 Dec.
Informatiën te bekomen bij
de Agenten,
(4043) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

De Stoomboot SAMARANG PAKKET
vertrekt den 28sten dezer naar CHERIBON en SOERABAIJA.
De Agenten,
(4102) BUIJS, JACOBSEN & Co.

NAAR SAMARANG EN SOERABAIJA.

Het weder zulks toelatende zal de

KONINGIN DER NEDERLANDEN

op den 28sten dezer vertrekken naar

SAMARANG & SOERABAIJA.

Eerstgenoemde plaats zal alleen ten gerieve van PASSAGIERS worden aangedaan.

Nadere inlichtingen te bekomen bij

(4036) MACLAINE, WATSON & Co.,

Directeuren der N. I. St. Maats.

Passage naar Bordeaux

wordt aangeboden met het fraaije en snelzeilende fransche schip

CANTON,

Gezagvoerder HOUSSOIS.

Deze bodem zal spoedig regtsreeks van hier vertrekken.

Adres bij

de Agenten,

(4105) MORGAN, MELBOURN & Co.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH INDIE,

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Allen, die deze zullen zien o' hooren lezen, Salut! *doet te weten:*

Dat Hij, aan den eigenaar van het landgoed Kramat, in de ommelanden van Batavia, tot weder opzeggens, hebbende toegestaan de oprigting van een bazaar aldaar,

Lettende op de artikelen 20, 29 31, 33 en 60 van het reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indië;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Op den eigenaar van het landgoed Kramat en op den bazaar aldaar wordt van toepassing verklaard het reglement voor den bazaar te Tjikarang (staatsblad 1854 no. 1) behoudens bepaling, dat op den bazaar op Kramat alleen des Donderdags van elke week en 's avonds te voren markt mag worden gehouden.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst, en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage kollegiën en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te BATAVIA, den 16den December 1860.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,

Bij afwezigheid:

De Vice President van den Raad van Nederlandsch-Indië, belast met het dagelijksch beleid der zaken,

A PRINS.

De 1ste Gouvernements Sekretaris,

WATTENDORFF.

(Staatsblad no. 116.)

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Allen, die deze zullen zien, o' hooren lezen, Salut! *doet te weten:*

Dat Hij, als nog willende voorzien in de gebleken behoefte aan wettelijke bepalingen, ter bestraffing van misdrijven gepleegd door de inheemsche bevolking van het gewest Billiton en Onderhoorigheden, waarin de lands-instellingen aldaar niet genoegzaam voorzien;

Lettende op de artikelen 21, 29, 31, en 79 van het reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch-Indië;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Onder nadere goedkeuring des Konings:

Met wijziging van artikel 1 der ordonnancie van 2 September 1858 (staatsblad no. 101 a), wordt de landraad te Tandjong Pandan (Billiton), bevoegd verklaard om ook, buiten de gevallen bij het 2de, 3de en 4de lid van dat artikel, kennis te nemen van misdrijven en overtredingen door personen, behoorende tot de inheemsche bevolking van Billiton en Onderhoorigheden gepleegd, voor zoo ver hare bestraffing, volgens de volksinstellingen en gebruiken, niet door hunne eigene hoofden pleegt te geschieden.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch Indië geplaatst, en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage kollegiën en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te BATAVIA, den 17den December 1860.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië,

Bij afwezigheid:

De Vice-President van den Raad van Nederlandsch-Indie, belast met het dagelijksch beleid der zaken,

A. PRINS.

De 1s'e Gouvernements Secretaris,

WATTENDORFF.

(Staatsblad no. 117.)

Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den ambtenaar op wachtgeld H. W. Balzar, laatstelijk ambtenaar bij het boschwezen.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de adsistent-resident van Billiton, J. L. E. Scheperp.

Benoemd:

Tot resident van Madioen, de resident van Cheribon, H. Kleijn van de Paal.

Tot resident van Cheribon, de resident van Madioen, C Wiggers.

Tot lid bij de weeskamer te Batavia, de ambtenaar op wachtgeld J. A. Lijnis Huffenreuter, laatstelijk algemeene ontvanger te Samarang.

Benoemd:

Tot adsistent-resident van de afdeeling XIII en IX Kotta's, Siroekan, Soepaijan, Allanban Pandjang en Soengi Pagoe, residentie Padangsche bovenlanden (Sumatra's Westkust), de ambtenaar op non-aktiviteit dr. J. H. Croockewit, laatstelijk ambtenaar belast met natuurkundige nasporingen in Nederlandsch-Indie, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Tot sekretaris der residentie Samarang, de hoofd-kommies bij de algemeene rekenkamer F. D. de Chauvigny de Blot.

Tot kommiezen-visitateur bij de recherche te Batavia, de onderkommiezen der eerste klasse bij de recherche aldaar, P. J. Prevost en J. B. A. D. Schuler.

Tot kontroleur der derde klasse bij het binnenlandsch bestuur te Sumatra's Westkust, de kommies op het residentie kantoor te Sibogha (Tapanoli) W. B. Davidson.

Tot kommies op het residentie-kantoor te Sibogha (Tapanoli), de buitengewone klerk bij de algemeene rekenkamer C. Strickling.

BIJ DE SUB-KOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE SOERAKARTA.

Ontslagen:

Eervol wegens vertrek, als lid, de predikant J. W. C. van Steeden, onder dankbetuiging voor de zoodanig door hem bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, de predikant J. C. Fraissinet.

Gesteld:

Ter beschikking van den direkteur der burgerlijke openbare werken de ambtenaar op wachtgeld A. A. van Rossem, laatst ingenieur der tweede klasse bij de burgerlijke openbare werken.

Goedgekeurd:

Dat door den Direkteur der Kultures,

Is geplaatst:

Bij de landelijke inkomsten en kultures in de residentie Banjoemaas, ter beschikking van den resident aldaar, de ambtenaar ter zijner beschikking mr. L. J. Selleger.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan de kapiteins der infanterie G. F. de Ravallet en A. W. F. H. Tuckerman.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein kwartiermeester J. J. Spiekerman van Weezelenburg.

Benoemd:

Tot kommies-expediteur bij de direktie der genie (militair ambtenaar der derde klasse), de militaire opzigter der genie der derde klasse, adjudant onderofficier der sappeurs voor memorie J. H. Krans, thans magazijnmeester bij de buitengewone geniewerken te Tjilatjap.

Bevorderd:

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Tot officier van gezondheid der tweede klasse bij het groot militair hospitaal te Samarang, de officier van gezondheid der derde klasse A. Cochius, thans ter beschikking te Batavia.

Tot officier van gezondheid der tweede klasse, de officier van gezondheid der derde klasse P. S. A. von Dura, thans ter beschikking te Batavia.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

De direkteur der Posterijen te Batavia herinnert bij deze belang hebbenden dat,

instede van den 30sten dezer, de eerstvolgende mailstoomer den 3den Januarij 1861 zal vertrekken;

zoodat de brieven-pakketten, daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden, zullen worden gesloten, op

Woensdag den 2den Januarij aanst.,

des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch Indie, China, enz. enz., benevens voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia brengt ter kennisse van het publiek, dat ter voorkoming van ongelukken het schieten met vuurwapenen en het afsteken van vuurwerk op en in de nabijheid der openbare wegen, ten allen tijde, het nieuwejaarsfeest niet uitgezonderd, is en blijft verboden.

Hij vertrouwt, dat de ingezetenen zich deze herinnering ten nutte zullen maken, ten einde niet te vervallen in de boete, welke de bepalingen op de overtreding van dat verbod voorschrijven.

De adsistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden dat op verzoek eervol als wijkmeester der 1ste wijk is onslagen de heer E. J. Hanibals, en in diens plaats als zoodanig benoemd is de heer C. Willems.

De assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat op verzoek eervol als wijkmeester der 16de wijk is onslagen de heer J. Munnich, en in diens plaats als zoodanig benoemd is de heer J. Schoonderbeek.

Ingevolge daartoe bekomen magtiging van den direkteur der middelen en domeinen, maakt de kontroleur der Inkomende- en uitgaande regten bekend, dat van heden af het recherche-bureau aan het jaagpad verplaatst is naar het departement der inkomende- en uitgaande regten, gelegen aan de groote rivier.

De kommissie tot verbetering der Indische zeekaarten brengt ter kennis van belanghebbenden, dat door haar op heden is uitgegeven en verkrijgbaar gesteld:

De kaart van den Japanschen archipel, door P. Tegelberg,

» » van Straat Banka door A. J. C. Edeling, 2e verbeterde uitgave.

De Bresident,
G. VOGELPOOT.

De Sekretaris,
H. DIJSERINCK.

VENDUTIEN.

Maandag 24 Dec. voor het woonhuis van den Heer van den Broek, door Cassalette & Co.

en

Voor het kommissiehuis van J. Speet.

Donderdag 27 Dec. voor het woonhuis van den Heer Rinchon, door J. Speet.

en

Voor het kommissiehuis van Gebrs. Reselje & Co.

Vrijdag 28 Dec. Voor het kommissiehuis van den Heer Rinchon, door J. Speet.

en

Voor de toko van den Heer Tentee, door van Riet en ter Goum.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN DEN 18den TOT den 21sten DECEMBER 1860.

HOTEL DES INDES. Snoek, van de Reede. — Croockewit, van Batavia. — Mej. Abbink, van Idem. — Koops, van de Reede. — D. Amecourt, van Onrust. — Rosa, van Singapore.

HOTEL DER NEDERLANDEN. A. van der Windt, van Weltevreden. — J. van Eybergen, van Teluk Djambi.

MARINE HOTEL. J. Abbink, van Indramaijoe. — van Stietz, van Holland. — van Nispe, van Idem. — D. B. Joghems, van Idem.

JAVA HOTEL. H. Muhlenroth en Dochter, van Indramaijoe. — K. Ahlb rg en Echtgenoot, van Macao.

Vertrekkende Personen.

van der Meer Mohr. — H. A. van den Bor. — P. M. Versteegh en familie. — E. Kinder. — Majoor Abeleven en familie. — Salomonson.

BATAVIA.

Gisteren kwam alhier ter reede het Nederlandsch s... *Australië*, kapitein Jochems, aan boord hebbende ... detachement suppletietroepen, sterk 99 onderofficie... en manschappen, onder kommando van den Majoo... H. F. von Stietz, medegeleiders de 2de Luitenant... infanterie J. A. Vetter, de 2de Luitenants der artil... J. C. W. R. F. Baud, F. H. Julius en D H. Niepce, nevens de officier van gezondheid der 3de klasse J. Stark.

Het gedrag van dit detachement, dat op reis een m... aan ziekte verloor, was goed.

— Het koncert der maatschappij van Toonkunst ... gisteren avond door een talrijk publiek bezocht, v... al was de schoone sexe er ruim vertegenwoordigd. ... het verdiende deze opkomst met volle regt, want ... geen ons werd aangeboden was goed, en de wijze ... aanbieding wordt steeds beter. Wij zullen alleen m... de drie hoofdnommers van het programma noem... Ouverture *Hebriden* van *Mendelssohn-Bartholdy, Symf... Pastorale* van *Beethoven*, Ouverture *don Juan* van *Mo...* als bewijs, welke degelijke, klassieke muziek het ork... uitvoerde. Als altoos werden ook thans door verschil... de dilettanten solo's uitgevoerd, die daarvoor in rui... mate onzen dank verdienen. Zoolang de tegenwoo... ge orkestmeester aan het hoofd staat, zijn wij ver... kerd, dat de echte, klassiek-muziekale geest in de M... schappij van Toonkunst zal blijven heerschen, en e... geen twijfel aan, of het publiek, waarvan velen ... geen smaak hebben voor deze muziek, zal van lie... lede ook met dien geest worden doortrokken, en ste... meer behagen scheppen in de werken der groote m... ters, welke te meer boeijen, naar mate men ze m... hoort.

Banjoemaas. — Ten gevolge van zware en aanhoude... regens, zijn de rivieren in de afdeeling Bandjar Neg... zoodanig gezwollen, dat een dam in de rivier Njangko... ter lengte van p. m. 80, ter breedte van p. m. 70 en ... hoogte van 8 rhijnl. voeten, totaal is weggespoeld, t... wijl de bamboezen hangbrug over de rivier Seraijoe, n... bij de dessa Redjoso, voor de helft is vernield.

Geene ongelukken hebbben daarbij plaats gehad, ... men is bezig, om met kracht van handen de genoem... brug te herstellen en den weggeslagen dam te vernie... wen, waarmede men spoedig hoopt gereed te zijn.

Wester-Afdeeling van Borneo. (November).

Sambas. De rust bleef ongestoord. De gezondheid... toestand was naar wensch.

Het weder was onstuimig.

De prijzen der rijst zijn ten gevolge van een gunstig... padioogst te Pamangkat gedaald.

Montrado. Ook hier bleef alles rustig en de gezo... heidstoestand naar wensch.

De rijstoogst was gunstig.

Sintang. De rust ter hoofdplaats bleef ongestoord ... de gezondheidstoestand was gunstig.

Bij gelegenheid van een stortregen sloeg de blikse... in een boom bij de gevangenis-wacht, ten gevol... waarvan de zich in het wachthuis bevindende drie ma... schappen ter aarde stortten. Een hunner is dadelijk b... gekomen, terwijl de twee anderen naar het hospita... zijn vervoerd moeten worden.

Pontianak. De gezondheidstoestand was naar wensc...

Ten gevolge van belangrijken uitvoer is de prijs d... rijst gestegen.

Het oogsten is reeds hier en daar begonnen, waardo... men spoedig eene daling der prijzen mag verwachte...

De vischvangst was door het regenweêr niet ze... voordeelig. (*Jav. Ct.*)

AANKOMST DER MAIL.

De stoomboot *Palembang*, kapt. H. Kramer, kwa... hier in den avond van den 19den dezer van Singapo... ter reede, medebrengende brieven en dagbladen uit E... ropa, loopende tot 10 November. Wij beginnen m... de mededeeling van het

ALGEMEEN OVERZIGT.

Rotterdam, 7 November. Het onrustbarende geruc... tijdens ons vorig nommer vooral te Parijs in omloo... als zou Oostenrijk Sardinie den oorlog willen verkl... ren, zoo het niet mogelijk was, aan de Italiaansc... aangelegenheden een andere rigting te geven, is sede... eenige dagen verstomd en heeft plaats gemaakt vo... de hoop, dat men althans vooreerst van die zijde ve... geene verstoring van den Europeschen vrede te du... ten zal hebben. Die verandering van denkwijs d... teekent hoofdzakelijk van het oogenblik, waarop zi... het gevoelen vestigde, dat de konferentie te Warsch... zonder eenig resultaat voor Oostenrijk afgeloopen ... Immers komen nagenoeg alle onafhankelijke dagblad... daarin overeen, dat met opzigt tot die bijeenkomst — welke in het voorbijgaan gezegd, door een plotseli... opgekomen ziekte der keizerin-weduwe van Rusla... kort daarop, 1 Nov., overleden, vroeger werd afgebro... dan aanvankelijk bepaald was — te Weenen-zelf al... illusie is verdwenen, te meer, nu van de Russisc... zijde werd verklaard, dat de konferentiën te Warsch... geen ander doel konden hebben dan eene bevestig... van den Europeschen vrede. Uit die verklaring bli... toch, dat indien de keizer van Oostenrijk op onderst... ning van oorlogzuchtige plannen gerekend heeft, ... zich grootelijks heeft vergist. Men voegt er bij, ... de Oostenrijksche diplomatie die van Rusland m... doortrokken heeft gevonden met de Fransche zienswi... dan men dacht. Ook moet de omgang tusschen ... beide keizers zeer koel zijn geweest. In *een* ding ... nen de drie souvereinen overeengekomen te zijn ... melijk dat geen kongres plaats zal hebben.

Dit is, zoo als wij zeiden, het schier algemeen ... voelen nopens het resultaat der Warschausche ko... rentie. En men mag ook vragen: op wie rekende Oost... rijk, om het in zijne plannen bij te staan? Op R... land, dat door de ophanden emancipatie der boe... door de beloofde administrative hervormingen, zoo d... gend noodig, bijna evenveel behoefte aan rust heeft ... Oostenrijk-zelf, of op het weifelende Pruissen, de...

in toestand van overgang verkeert en welks regering er goed weet, dat het volk van geen tusschenkomst ten behoeve van het beginsel der legitimiteit *quand même* weten wil? Niettemin gaan hier en daar ook stemmen op die, en niet geheel zonder grond, aan de beweerde achteloosheid der konferentie slechts tot zekere hoogte geloof slaan en volhouden, dat daar toch wel een programma tot stand is gekomen, maar dat men het over de wijze van uitvoering niet eens kon worden. In dat geval zal daarvan wel spoedig iets blijken.

Wat Oostenrijk overigens mede van krijgszuchtige ondernemingen zal afhouden, is de minst genomen, twijfelachtige indruk, dien de laatste koncessien in het rijk gemaakt hebben. Immers hebben te Pesth, zoodra die koncessien bekend waren geworden, herhaaldelijk oproerige bewegingen plaats gehad, zoo zelfs, dat de militaire magt moest tusschen beiden komen. Nu is het wel waar, dat die bewegingen hoofdzakelijk plaats hadden onder de lagere volksklassen, maar er blijkt toch uit, dat de opgewondenheid in dat land groot is en het heeft al den schijn, als of deze koncessien daaraan geen einde zullen maken. Daarbij komt, dat de nieuwe lands-statuten voor de overige provincien des rijks zeer ongunstig zijn uitgevallen, waardoor aldaar groote ontevredenheid is geboren en het reeds vroeger geopperde vermoeden niet weinig versterkt wordt, dat deze koncessien louter een pacifikatie van Hongarije ten doel hebben gehad. Het is treurig, dat Oostenrijk zich zoo hardnekkig aan zijne oude verslete staatkunde blijft vastklemmen, en blind schijnt te blijven voor de gevaren, die dit land door inwendige verdeeldheid, vooral door een ophanden staatsbankroet, bedreigen. Reeds de voet van oorlog, waarop de armee bestendig gehouden wordt, o.a. alleen in het Venetiaansche tot een cijfer van 200,000 man opgevoerd is, zou genoegzaam zijn om de geregelde finantien te ruïneren. Het is dus èn voor de rust van Europa èn voor Oostenrijk-zelf allergewenscht, indien het zich met de daad bevestigt, dat noch Rusland noch Pruissen van eene aanvallende politiek hebben willen weten. Het beste ware: afstand van Venetie tegen een behoorlijke schadevergoeding, gepaard met een volkomen breken met het oude stelsel. Daartoe echter bestaat vooreerst nog weinig uitzigt.

De volledige uitslag van de volksstemming in Napels is thans officieel bekend. Het aantal van hen, die voor de vereeniging met Sardinie gestemd hebben, bedraagt meer dan 1,300,000, terwijl slechts 10,000 daartegen hunne stem uitgebragt hebben. Het resultaat van de stemming op het eiland Sicilie is nog niet openbaar gemaakt, doch men kan voorshands aannemen, dat de uitkomst niet veel verschillen zal. Koning Victor Emanuel zal evenwel vooreerst zijn intogt nog niet te Napels doen. Hij wil, zoo zegt men althans, daartoe het tijdstip afwachten, waarop koning Frans voor goed den Napelschen bodem zal hebben verlaten. Dit kan evenwel nog wel eenigen tijd duren, want deze koning houdt zich nog steeds te Gaëta staande, en zijne troepen ontvangen dagelijks van alle zijden versterkingen, zoodat de inneming van deze overigens goed versterkte plaats, voor de vereenigde Garibaldiaansche en Sardinische troepen een harde noot om te kraken zal wezen. Inmiddels is Capua eenige dagen geleden in handen der Piemontezen gevallen en heeft de Piemontesche armee, onder Victor Emanuel, aan de Garigliano een beslissende overwinning op de Bourbonsche troepen behaald en de positien van het dal van Mola bezet. Men kan dus eerlang de tijding te gemoet zien, dat het beleg van Gaëta een aanvang genomen heeft. Aan de zeezijde blijft die plaats open, eensdeels, omdat de mogendheden de blokkade der haven niet hebben willen erkennen, anderdeels omdat de keizer der Franschen, met voorbijzien van het stelsel van non-interventie, een aanval op Gaëta van de zeezijde niet wil gedoogen. Zelfs is het Sardinisch eskader, toen het den 29sten October eene stelling der Bourbonsche troepen aan den mond der Garigliano aanviel, daarin door den Franschen admiraal gestuit. Deze zonderlinge houding van keizer Napoleon, zoo geheel in strijd met zijne vorige handelingen, heeft veel te denken en zelfs tot het vermoeden van eene verandering in de Fransche staatkunde aanleiding gegeven. Hoe dit zij en of de keizer, sedert hij gemerkt heeft, dat verdere vreedzame pogingen in den geest van die van Savoye geheel Europa tegen hem in het harnas zouden jagen, de Italiaansche beweging al of niet met een minder gunstig oog aanziet, het is een vreemd verschijnsel en maar half bevredigend is de verklaring, die daarvoor van Fransche zijde gegeven wordt. Volgens die verklaring heeft het Fransche gouvernement geen aanval op Gaeta van de zeezijde gedoogen, dewijl de aldaar vereenigde leden der koninklijke familie daardoor in persoonlijk gevaar zouden komen, en heeft het van dit besluit aan de Sardinische bewindslieden kennis gegeven en daardoor deze genoopt, om den aanval op Gaëta tot operatien van de landzijde te beperken. Dat besluit was ook aan den Franschen vlootvoogd, den admiraal de Tinan, bekend, maar is door dezen ruimer opgevat dan het gouvernement bedoelde, en ook tot den mond van den Garigliano uitgestrekt. Die misvatting is hem sedert onder het oog gebragt, en hij zal voortaan de operatien der Sardinische vloot, welke niet regtstreeks tegen Gaeta gerigt zijn, ongehinderd laten voortgaan.

Ook in Umbrie en de Marken heeft de volksstemming plaats gehad. Ook daar heeft de groote meerderheid der bevolking zich voor de aanhechting bij Sardinie verklaard.

In de vorige maand heerschte er eene algemeene verbazing, ten gevolge van het berigt dat de Fransche gezant te Rome aan generaal Lamoricière eene dépêche had gezonden, meldende dat keizer Napoleon had besloten, den inval der Piemontezen in Umbrie en de Marken met geweld te keer te gaan. Bij nader inzien bleek dit berigt evenwel onjuist te zijn. Immers, volgens eene verklaring deswege in het officieel orgaan van Rome, had Lamoricière slechts openbaarheid gegeven aan eene dépêche van den minister van oorlog, waarin deze zeide vernomen te hebben, dat keizer Napoleon in dien zin aan Victor Emanuel had geschreven. Hierdoor was evenwel de zaak nog niet afgedaan, want de Fransche gezant ontkende ten stelligste, dat er ooit in eene dépêche of eenig ander stuk uit Parijs sprake was geweest van een verzet »*met geweld*" tegen een inval van Piemont op het Pauselijk grondgebied. De gezant heeft daaromtrent dan ook, namens zijne regering, bij het Pauselijk gouvernement eene vrij scherpe nota ingediend, ten gevolge waarvan het officieel orgaan te Rome eene voldoende rektifikatie daarvan heeft gegeven.

Zoo als gemeld is hebben de mogendheden, elk op verschillende wijze, eene afkeurende demonstratie aan den dag gelegd ten aanzien van Sardinie's handelwijze in Italie. De eene heeft haar gezant teruggeroepen, de andere geprotesteerd, een derde heeft te Turin een zaakgelastigde gelaten, enz. Van Engeland-alleen had men tot dus verre niets vernomen. Deze mogendheid heeft echter in deze zoo gewigtige aangelegenheid evenmin het stilzwijgen bewaard. Doch zoo zij heeft gesproken, dan is het niet in afkeurenden zin. Lord John Russell heeft namelijk aan den Engelschen gezant te Turin eene dépêche doen toekomen, waarin de minister in hoofdzaak heeft doen uitkomen, dat Sardinie niet ten onregte de Italiaansche bevolking te hulp is gesneld, zoodat Engeland geen afkeurend oordeel over zijn gedrag kan uitspreken. In deze verklaring ligt ongetwijfeld ook eene afkeuring van Frankrijks handelwijze te Gaeta opgesloten.

Den 28sten Oct. hebben alom in Zwitserland de verkiezingen plaats gehad tot vernieuwing van den nationalen raad of de tweede kamer der wetgevende magt van het eedgenootschap. Het meerendeel der aftredende leden is herkozen, en de gematigd radikale partij heeft de meerderheid behouden. De weinige niet herkozenen zijn meestal mannen, welke voor inschikkelijkheid jegens Frankrijk in het geschil betreffende Opper-Savoye pleiten. Daarentegen is de heer Stämpfli, welke in die zaak krachtdadige maatregelen tot handhaving van de regten en belangen des eedgenootschaps aanbeveelt, op twee of drie plaatsen herkozen. Al de bewindslieden of leden van den Zwitserschen Bondsraad zijn ieder door zijn kanton op nieuw afgevaardigd. De kandidaten der *Helvetia*, een politiek genootschap van ultra radikale strekking, zijn slechts op een klein aantal plaatsen gekozen.

Het bevestigt zich dat de Deensche regering ijverig in de weer is, om bij de groote mogendheden de overtuiging te vestigen, dat Denemarkens regten op de Duitsch-Deensche hertogdommen haar alleztins veroorloofden te handelen, zooals zij gehandeld heeft. Het schijnt thans ook buiten allen twijfel, dat de Engelsche regering, welke een tijd lang eene houding had aangenomen, alsof zij de aanspraken van Duitschland erkende, thans in die kwestie partij heeft getrokken voor Denemarken tegen Duitschland.

Volgens de laatste berigten uit den Kaukasus hebben in den loop van Augustus en September, in het land der Schapsugen en in andere streken van den Kuban, vele schermutselingen plaats gehad, die in zooverre gunstig voor de Russen uitvielen, als de vijand, die dikwijls zeer sterk was, met verlies op de vlugt geslagen werd en ook een aantal auls verwoest werden; in het algemeen echter werd daardoor toch niets positiefs bereikt en hebben de Russen dit gedeelte van den Kaukasus nog altijd niet kunnen onderwerpen.

Van den Amur wordt gemeld, dat in de maand Maart dezes jaars aan de grenzen van Mandcharije onlusten zijn voorgevallen. De Russische posten aldaar, die trouwens vrij zwak waren, werden herhaaldelijk bedreigd en uitgetart en hunne positie werd eindelijk zoo onaangenaam gemaakt, dat de bevelhebber, ten einde ergere gevolgen te voorkomen, het raadzaam achtte op den 12den Maart, met het aanbreken van den dag, de posten in te trekken en met allen spoed verder op Russisch grondgebied terug te trekken. Die officier zal wegens een zoodanig verlaten van zijn post waarschijnlijk zijn ontslag krijgen. Overigens zijn de Russische grensposten later hersteld en waarschijnlijk versterkt geworden.

Politiek Overzigt.

Sedert het vertrek van de laatste mail heeft er niet veel levendigheid in onze politiek geheerscht. De kamer was op reces gescheiden en is den 7den dezer weder te zamen gekomen, wanneer de diskussien over de regterlijke inrigting zijn aangevangen, die wel eenigen tijd zullen aanhouden. Volgens het voorloopig verslag in de vorige zitting uitgebragt, had dit ontwerp veel kans van aangenomen te worden. In het eindverslag in deze zitting gegeven, zijn de bezwaren van vele leden zeer vermeerderd, zoodat de uitslag twijfelachtig schijnt.

Intusschen hebben de voorloopige verslagen over de begrootingswetten het licht gezien. Het verslag over het eerste hoofdstuk, hetwelk de politieke beschouwingen bevat, is zeer scherp. Men gelooft echter niet dat buiten den minister van kolonien, een ander gevaar loopt zijne begrooting te zien verwerpen. De rapporteurs over het ontwerp betreffende het batig slot en de begrooting van kolonien hebben te zamen gewerkt, zoodat waarschijnlijk bij de behandeling der begrooting van kolonien de groote slag over koloniale zaken plaats zal hebben, welke men vroeger gewoon was bij de behandeling van het ontwerp betreffende het batig slot te leveren. Wat de uitslag zal zijn is nog niet met zekerheid te voorspellen. De minister zal echter een moeijelijken strijd hebben, vooral nadat het bekend geworden is, dat het kontrakt van Pangka voor eene aanzienlijke som door de nieuwe koncessionarissen is verkocht.

LAATSTE BERIGTEN.

Amsterdam, 9 November. De Turinsche bladen melden, dat Gaëta van de landzijde ingesloten blijft.

De *Opinione* deelt eene proklamatie mede van koning Victor Emanuel aan de bevolking van Napels en Sicilie, waarin hij verklaart het souverein gezag van de Beide Sicilien, hem door het algemeen stemregt opgedragen, aan te nemen.

Bij de beraadslagingen in de Spaansche Cortes over het voorstel van eenige leden, volgens hetwelk de Cortes verklaren, aan de regering al hare ondersteuning te zullen geven, indien laatstgemelde de regten van den paus met alle middelen verdedigt en beschermt, heeft de minister-president de maarschalk O'Donnell verklaard, dat Spanje niet voornemens is zijne onzijdigheid vaarwel te zeggen. De minister voegde er echter bij, dat zoo de Italiaansche aangelegenheden op een kongres mogten worden geregeld en Spanje daarop zal worden toegelaten, het alsdan met warmte de zaak van den Heiligen Vader zal bepleiten. Hij verzocht voorts het kongres, om het voorstel van de bedoelde leden niet in overweging te nemen. Hierna is het door dezen ingetrokken, uit vrees dat zij eene al te groote nederlaag zouden lijden.

Op den 5den dezer is de Saxische landdag geopend. In de troonrede worden de gunstige staat van 's lands finantien en de bloei van handel en alle takken van nijverheid geroemd. Ten aanzien der politieke aangelegenheden maant de koning de vertegenwoordiging aan, om bij de schending, waaraan men thans het volkenregt onderworpen ziet, zich naauw aan te sluiten bij alle Duitsche regeringen op den weg van het regt. De koning verklaart voorts, bij zijne Duitsche bondgenooten dezelfde gezindheid te hebben waargenomen. Voor het het overige is de regering voornemens de ontwikkeling der Duitsche aangelegenheden in bondgenootschappelijken zin met kracht te bevorderen.

De Zweedsche Stenden zijn den 30sten October gesloten. Bij die gelegenheid heeft de koning eene rede gehouden, waarin hij onder anderen gewezen heeft op de op zijn last bij de vertegenwoordiging ingediende en door deze aangenomen wet betreffende het onderwerp der godsdienstige verdraagzaamheid. Indien, zeide de koning, deze wet toegepast wordt volgens den geest, waarin zij opgesteld is, dat is, volgens den geest van volledige verdraagzaamheid, dan zal voldaan zijn aan de billijke wenschen naar vrijheid van geloofsbelijdenis, welke tot dus verre ontzegd was aan de gezindten, welke niet tot de staatskerk behooren.

Londen, 10 November. Koning Victor Emanuel is den 8sten November binnen Napels getrokken, vergezeld van Garibaldi, die zijn diktatorschap heeft neergelegd. Een ontwerp is opgemaakt voor de inlijving van het koningrijk der beide Siciliën bij Sardinië. Garibaldi heeft zich op het eiland Caprera teruggetrokken.

— De koninklijke troepen zijn nogmaals verstrooid en zijn nu in Gaeta opgesloten. Men zegt, dat de exkoning thans zijn vlugt zal bewerkstelligen.

— Een korps van 15,000 Napolitaansche troepen, van Gaeta door de Sardiniërs verdreven, is naar de pauselijke staten gevlugt, waar zij door de pauselijke en fransche autoriteiten ontwapend zijn.

— De fransche admiraal voor Gaeta is zonder order tegen de Sardinische vloot tusschen beiden gekomen, en beide vloten wachten nu nadere bevelen.

— Groote hoeveelheden levensmiddelen en oorlogsbehoeften zijn voor de Fr. troepen naar Rome gezonden.

— Men berigt het ophouden der diplomatieke betrekkingen tusschen Frankrijk en Rome.

— In Weenen is officieel afgekondigd, dat de drie vorsten, te Warschau vergaderd, zich zullen houden aan de staatkunde van non-interventie.

— De exkoning van Napels heeft een andere cirkulaire uitgevaardigd, waarin hij de gebeurtenissen der omwenteling rekapituleert, en in 't bijzonder protesteert tegen den inval des konings van Sardinië in Napels, als een inbreuk op het internationaal regt.

— In de provincie Viterbo heeft een stemming plaats gehad ten gunste der annexie bij Piemont, niettegenstaande zij bezet is door Fransche troepen.

— De aanwerving van vreemde troepen voor de pauselijke dienst heeft opgehouden.

— De fransche gezant keert niet naar Bern terug, ten gevolge der afgebroken betrekkingen tusschen Frankrijk en Zwitserland.

— De nieuwe Hongaarsche landdag is te Presburg vergaderd. De duitsche provinciën van Oostenrijk zijn ontevreden met de nieuwe schikkingen, en de demonstratien in de akademiesteden nemen toe.

— Admiraal sir Charles Napier is overleden.

— De iersche brigade, door de Sardiniërs vrijgelaten, is in Ierland aangekomen.

Capua heeft zich in den namiddag van den 2den November aan generaal della Rocca overgegeven; het geheele garnizoen, bestaande uit 10,500 man en 6 generaals, met 200 bronzen kanonnen, 160 kanonwagens, 25,000 geweren, 10,000 sabels, 80 karren, materialen om bruggen te bouwen, 240 meters lang, 50 paarden en muilezels, en ander amunitie van allerlei aard, benevens een groote partij kleedingstukken zijn in handen van den Piemonteschen generaal gevallen. De gevangenen zijn in hoopen van 600 man onder streng eskorte naar Napels gezonden.

Men zegt, dat het garnizoen zich uit gebrek aan levensmiddelen en kruid heeft overgegeven.

— De fransche bladen dringen op versterking naar Syrie aan.

— De prins van Wallis is van Noord-America teruggekomen.

NEDERLAND.

(*Van den Specialen korrespondent van den Java-bode.*)

's Gravenhage 9 November 1860.

Deelde ik u in mijn laatsten een uittreksel mede uit het verslag der kommissie van rapporteurs over hoofdstuk I der staatsbegrooting, waaruit bleek, dat de Kamer verre van vriendschappelijk gestemd is ten opzigte van deze Regering, dezelfde gevolgtrekking mag men maken uit het verslag der kommissie over hoofdstuk XI van de Staatsbegrooting. Dat oordeel betreft meer uitsluitend het koloniaal bestuur. Zie hier hoe de Kamer, of althans de kommissie van rapporteurs, die geacht moet worden de tolk der Kamer te zijn, zich daarin uitdrukt.

De velerlei gelegenheid tot bespreking van koloniale politiek, die de jongste tijd aanbood, en de overweging naar aanleiding dezer begrootingswet van menig bijzonder onderwerp van beheer, hield van algemeene beschouwingen veelal terug. Toch waren er onder de leden, die niet geheel onopgemerkt wilden laten, wat te dien aanzien van regeringswege werd vooropgesteld. De minister van kolonien schrijft, in de redevoering, waarmede hij de eerste vergadering der staatskommissie tot onderzoek der remise-rekening van 1858 opende de aanzienlijke direkte en indirekte voordeelen, die het

moederland uit Oost-Indie trekt, aan de werking der koloniale instellingen toe; de minister van finantien vermaant, bij de aanbieding der staatsbegrooting voor 1861, tot behoud van den staat van zaken, die zoo gelukkige uitkomsten oplevert.

Voorzeker, de koloniale instellingen, gelijk ze behooren te bestaan, geworteld in de Nederlandsche, ontwikkeld tot een stelmatig geheel, in den geest die de kiemen daarvan stiooide, zouden tot bestendiging en bevordering van den bloei der rijke gewesten aan gindsche zijde des oceaans en van dien onzes vaderlands veel kunnen bijdragen; maar, hier niet ontwikkeld, elders niet toegepast, of althans niet toegepast in den geest die ze schiep, hoe zouden de koloniale instellingen, zooals wij die nu kennen, voordeelen, direkte of indirekte, verzekeren? En mogt men twijfelen aan de waarheid van het beweren, dat de koloniale instellingen, die behoorden te bestaan, niet zijn ingevoerd, of, ten halve gevestigd, niet zijn ontwikkeld, men denke eenerzijds aan den staat van zaken in West-Indie, anderzijds aan dien in de bezittingen in den Oosterschen Archipel. Dáár een verouderd regeringsstelsel, volslagen gemis aan wetten en regts-instellingen, evenredig aan den tegenwoordigen toestand eener beschaafde maatschappij, jaarlijks stijgende tekorten; hier een bestuur zonder de noodige zelfstandigheid, gebrekkige uitvoering van het regeringsreglement; overal slecht geregeld financieel beheer, en aan het hoofd der zaken de minister van kolonien, oppermagtig beschikkende over de schatten, 's lands eigendom, die Oost-Indie afwerpt.

Zijn dat de instellingen, die onschatbare voordeelen aan het vaderland verzekeren? Is dat de staat van zaken, waarborg van zoo gelukkige uitkomsten, welks instandhouding aan de wijsheid en het doorzigt der vertegenwoordiging wordt aanbevolen?

Nooit meenden de leden, die zoo spraken, kan een toestand van onzekerheid, een toestand door willekeur beheerscht, waarborgen van welvaart schenken.

Zoo mogen wij dan erkennen, terwijl wij ons dankbaar verheugen in de zegeningen, die de kolonien nog jaarlijks over het moederland uitstorten, dat die niet door, maar in weerwil van den tegenwoordigen staat van zaken verkregen zijn.

In alle afdeelingen werd aangedrongen op de aanbieding van een wets-ontwerp op het beheer en de verantwoording der koloniale middelen. Ook werd de behoefte aangetoond, om de burgerlijke Ind. pensioenen te regelen bij de wet. Algemeen was men van gevoelen, dat het Nederlandsch element in het Indisch leger, vooral met het oog op de onlangs plaats gehad hebbende muiterijen van vreemdelingen, moest versterkt worden, en wenschte men dat een grooter aantal Nederl. officieren tijdelijk naar Indie ging.

Men vroeg in alle afdeelingen bij herhaling inlichting omtrent het gebeurde met de verwoesting der suikervelden te Cheribon, eene daad van woest wandalisme, die onverklaarbaar bleef. — Ook werd de aandacht gevestigd op de bescherming, die de inlander behoort te genieten tegen willekeur van wien ook.

Eene herziening van het drukpersreglement werd wenschelijk geacht, evenzeer als van de Indische strafwetgeving.

Nevens de invoering van het regerings-reglement behooren de hoofdverordeningen te worden aangevuld, zonder welke de werking van het reglement in vele opzigten zal worden verlamd.

Voortdurend blijven de bezwaren tegen het stelsel van radikaal voor Ind. ambtenaren en de opleiding te Delft daartoe bestaan, door den minister van kolonienzelven in den boezem der kamer aangewezen. Meer en meer wordt in Nederland de overtuiging algemeen, dat van de Delftsche akademie de harde uitspraak geldt: »er wordt slecht geleerd en slecht gestudeerd."

Men vroeg naar de regeling van de zaak der openstelling van havens in Indie, die zoo droevig door weifelingen is gekenmerkt. — Ook wenschte men te weten of aan het besluit van 1856 tot uitgifte van woeste gronden reeds gevolg was gegeven. — Omtrent de bedevaartgangers naar Mekka heeft men gevraagd, of de verordening daarop is overeen te brengen met art. 119 van 't regeringsreglement en of deze het gevaar, dat men ducht, voldoende zal keeren?

In eene afdeeling zijn de heerendiensten, bepaaldelijk bij de vestingwerken, nog eens ter sprake gebragt. Men zou gaarne vernemen, of de regering er kennis van draagt, dat het oude stelsel bij deze werken weêr zou zijn ingevoerd.

Men bleef naast het zilver, nu de recepissen verdwijnen, het gouvernementspapier als wettig betaalmiddel in den loop wenschelijk achten.

De teelt van katoen op de kust van Guinea werd ter sprake gebragt, voor welke kultuur door Nederlanders plannen en aanzoeken bij de regering moesten ontvangen zijn.

Vele leden kwamen terug op de oude bedenking tegen de *onvolledigheid* der begrooting van dit hoofdstuk. Zij bleven aandringen op de noodzakelijkheid, dat althans alle uitgaven, ten behoeve der koloniale dienst in Europa geschiedende, daarop zouden voorkomen.

Zoo de heer Rochussen dus verklaarde bij de behandeling der beruchte zaak betreffende het kontrakt Pangka, dat hij verlangde uit eene openhartige en grondige diskussie te vernemen, of zijne rigting al dan niet door de kamer gedeeld werd, waarvan hij het behoud zijner portefeuille afhankelijk maakte, hij mag zich thans voorbereiden op die zeer gewenschte diskussie en tevens op het onbewimpeld bewijs, dat zijne rigting niet wordt gedeeld. Welligt kan hij dat bewijs reeds putten uit de diskussie over de suikerkultuur en het kontrakt Pangka, maar de Minister beweerde, dat daarbij zoo vele nevenkonsideratien te pas kwamen, dat hij zich de konklusien maar niet te zeer moest aantrekken. Die indische kultures en één kontrakt konden een punt van verschil tusschen den minister en de kamer uitmaken, maar deze kan nogtans hoog met hem zijn ingenomen. Zeer zeker; waarom niet, vooral zou men dit mogen gelooven, als er altijd leden bereid zijn — is het niet uit zich-zelven dan op een kleinen wenk — om te verklaren, dat zij volstrekt geen wantrouwen hebben in het hoofd van het departement, welke verklaring dan later steeds gretig wordt aangegrepen ten betooge, dat de »Kamer" geen wantrouwen in hem stelt. De heer Nolthenius, die bij de behandeling van het kontrakt Pangka deze beleefdheid aan den Minister bewees, zal bij de diskussien over hoofdstuk XI zeker wel weder opgevoerd worden als »de" kamer, behoudens eene kleine bende oppositie-mannen, wien men het nooit naar den zin kan maken. Die oppositie is dan ook een lastig element in eene vertegenwoordiging. In den goeden ouden tijd was men tevreden, wanneer men het mat-glazen paleis eens in het jaar mogt aanstaren en jaarlijks elkander geluk mogt wenschen met die stevige baten, die er uit te voorschijn kwamen; maar die verraderlijke oppositie zet nu telkens deuren en vensters open en laat iedereen er maar inkijken, op gevaar af, dat men er werkelijk verstand van zal krijgen.

Maar die oppositie stelt alle zaken verkeerd voor; bijvoorbeeld dat kontrakt Pangka, dat zij volstrekt wilde doen doorgaan als een gunstbewijs. Hoe kwam zij op dat denkbeeld! Een gunst! Suiker-kontrakten waren volstrekt geene gunsten; allerlei harde voorwaarden zijn er aan verbonden — en thans nu wij vernemen dat het kontrakt Pangka dat voor *f* 50,000 gekocht was, voor *f* 275 000 is verkocht, mogen wij die *f* 225.000 zuivere winst volstrekt niet aanmerken als winst, maar als de vrucht eener hoogstgevaarlijke spekulatie of welligt als eene beproeving, waarbij de Minister van kolonien en de Gouverneur-Generaal de werktuigen zijn.

Wij gelooven echter niet, dat onze kolonien dienstbaar behoeven gemaakt te worden aan zoodanige beproevingen, en een minister, die in zijne handelingen blijkt dat stelsel te zijn toegedaan, moest, wanneer de natie niet van die meening is, naar ons bescheiden oordeel zijne portefeuille neder leggen. Maar de Minister heeft wat over voor zijne opinie: nadat de kamer onmiskenbaar het bewijs heeft geleverd, dat zij zijne rigting niet verlangt te volgen, waagt hij zich aan een tweede échec, ter liefde van zijne beginselen.

Een onzer dagbladen vergeleek die handelingen met met de daden van Pierrot, wij zien er eer de daden eens martelaars in, en verwachten dan ook dat het kapittel der oud-gasten eenmaal den minister Rochussen zal kanoniseren.

Daartegen hebben wij niets: kanoniseren kost geen geld. Oud-gasten noem ik; liever moest ik spreken van de bezadigde, verstandige vrienden van Indie. Al die mannen, die op eene andere wijze hunne liefde voor de kolonien aan den dag willen leggen, bijvoorbeeld door er verbeteringen in te willen voeren, zijn heethoofden, roekelooze waaghalzen. Maar die verstandige vrienden rooken hun pijp in hunne binnenkamer en laten de zaken gaan zoo als zij loopen. Als Multatuli wijst op den toestand van Indie, op de misbruiken en verkeerdheden, dan, ja, men kan hem geen ongelijk geven, maar . . . . men moet toch voorzigtig wezen. En bovendien, waartoe dient al dat geschreeuw van Multatuli; al wat hij zegt is immers bekend, en als men het in Indie leest, wat zal men er dáár van zeggen.

Die vrees voor het oordeel, dat in Indie uitgesproken zal worden, komt nog al eens boven, maar zou het daarom niet het beste zijn, dat men zoodanig handelde, dat dit oordeel niet te vreezen ware? Nu bezigt men het alleen als een argument, om over de verkeerdheden te doen zwijgen, ware het niet beter, dat men het bezigde als een argument, om die verkeerdheden weg te nemen?

Wij spraken tot dus verre slechts over de kolonien; ons begin gaf er aanleiding toe; wij willen er over eindigen, maar ten slotte deelen wij nog het koninklijk besluit mede, gedagteekend 27 October 1860, waarbij eene nieuwe regeling is vastgesteld omtrent de voorwaarden der toelating in Nederlandsch-Indie van Nederlanders, andere Europeanen en daarmede gelijk gestelde personen, waarvan het tijdstip der in werking treding later zal worden bepaald, zoodat zij, die ondertusschen in Nederlandsch-Indie aankomen, nog aan de bestaande bepalingen zijn onderworpen. Intusschen zal reeds, van nu aan, tot verkrijging van een paspoort bij het departement van kolonien geen borgtogt meer behoeven.

Wij Willem, enz.

Op voordragt van Onzen minister van staat, minister van kolonien, van den 18 September 1860, litt. H. no 18;

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is te herzien de bestaande bepalingen omtrent de toelating in Nederlandsch-Indie van Nederlanders, andere Europeanen en daarmede gelijk gestelde personen.

Gelet op art. 105, tweede lid, van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie, vastgesteld bij de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* no. 129),

Den raad van State gehoord (advies van den 19 October 1860, no. 5);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister, van 5 October 1860, lit. H, no. 72,

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Nederlanders, andere Europeanen en daarmede gelijk gestelde personen, geene ingezetenen van Nederlandsch-Indie zijnde, worden bij hunne aankomst aldaar aanvankelijk toegelaten in de voor den *algemeenen* handel geopende havens, op den voet in de vijf volgende artikelen bepaald.

Art. 2. De aanvankelijke toelating geschiedt door of van wege het hoofd van het plaatselijk bestuur, op een regelmatig paspoort, afgegeven of geviseerd door of van wege den Minister van Kolonien of door een Nederlandschen diplomatieken of konsulairen agent.

Art. 3. Ook het bezit van andere geleibrieven kan de toelating wettigen, mits er uit blijke wie de houder is, en van waar en met welk doel hij in Nederlansch-Indie komt.

Art. 4. Zelfs kunnen de nieuw aangekomenen worden toegelaten op eenvoudige aanmelding van hunne personen, met opgave wie zij zijn en van waar en met welk doel zij in Nederlandsch-Indie komen.

In dit geval kan gevorderd worden een bewijs van bekendheid, door twee ter goeder naam staande ingezetenen van Nederlandsch-Indie geteekend.

Art. 5. Tot bewijs der aanvankelijke toelating wordt aan den nieuw aangekomene, zoo hij het verlangt, eene toelatingskaart uitgereikt.

Art. 6. De toelatingskaarten en de daarmede gelijkstaande mondelinge toelating zijn geldig voor den tijd van zes maanden.

Art. 7. Tot langer verblijf wordt behoudens het bepaalde bij art. 13, vereischt eene schriftelijke vergunning tot inwoning, te verleenen op Java en Madura door den gouverneur-generaal, elders door den hoogsten westelijken gezaghebber.

Art. 8. Tot bekoming eener vergunning tot inwoning wordt van den belanghebbende gevorderd:

1o. dat hij voldoe of voldaan hebbe aan de vereischten bij een der artt. 2, 3 of 4 gesteld;

2o. *a.* dat hij ten genoegen van den hoogsten gewestelijken gezaghebber hebbe doen blijken genoegzame middelen van bestaan te bezitten of door werkzaamheid te kunnen verkrijgen:

dan wel

b. dat hij overlegge een borgtogt van twee ter goeder naam staande ingezetenen van Nederlandsch-Indie voor de kosten, die zijn verblijf in Nederlandsch-Indie of zijne terugzending wegens onvermogen, te eeniger tijd binnen de drie jaren na zijne aankomst, aan het gouvernement mogt veroorzaken, of zoo hij een vreemdelander is, een bewijs van den minister van kolonien dat in Nederland een borgtogt van gelijke strekking is gesteld. Is de belanghebbende een Nederlander, dan wordt bovendien gevorderd, dat hij aantoone voldaan te hebben aan zijne verpligtingen omtrent de nationale militie of daarvoor borgtogt te hebben gesteld.

Art. 9. Op eenvoudige aanmelding van hunne personen worden tot inwoning toegelaten:

a. personen van 's Rijks wege naar Nederlandsch-Indie gezonden;

b. personen die, na eervol ontslag uit 's lands dienst in Nederlandsch-Indie, aldaar wenschen gevestigd te blijven;

ontslagen militairen beneden den rang van officier, zijn gehouden te voldoen aan de vereischten bij het voorgaand artikel gesteld;

c. vrouwen die hare echtgenooten vergezellen,

d. vrouwen die hare ouders, zonen of broeders vergezellen*;*

e. minderjarigen die hunne ouders of voogden vergezellen of wier ouders of voogden in Nederlandsch-Indie verblijf houden;

f. personen in Nederlandsch-Indie geboren uit ouders aldaar gevestigd, mits zij niet langer dan zes jaren van daar afwezig zijn geweest, of bij langere afwezigheid vóór het voleindigen van hun 24ste jaar aldaar terugkeeren. Zoo zij in Nederland gevestigd zijn geweest, en niet tot de onder lett. *e* vermelde personen behooren, wordt gevorderd dat zij aantoonen voldaan te hebben aan hunne verpligtingen omtrent de nationale militie.

g. personen door of van wege den Koning erkend als konsul-generaal, konsul, vice-konsul of konsulair agent in Nederlandsch-Indie van eene vreemde mogendheid, alsmede hunne gezinnen.

De onder lett. *a, c* en *e* vermelde personen, alsmede die onder lett. *b.* vermeld, met uitzondering van ontslagen militairen beneden den rang van officier, behoeven zelfs geene schriftelijke vergunning van den gouverneur-generaal of den hoogsten gewestelijken gezaghebber.

Voor konsuls-generaal, konsuls, vice-konsuls en konsulaire agenten geldt als zoodanig de medeondertekening van hun exequatur of de goedkeuring door den gouverneur-generaal.

Art. 10. De vergunningen tot inwoning aan Nederlanders verleend, geven, behoudens de bijzondere bepalingen ten aanzien der residentien Djokjokarta, Soerakarta en Madura, de bevoegdheid om zich te vestigen overal waar een gouverneur, resident of adsistent-resident gevestigd is.

Tot vestiging elders wordt eene nadere vergunning van den hoogsten gewestelijken gezaghebber vereischt, tenzij de gouverneur-generaal-zelf die vergunning verleene.

Art. 11. De vergunningen tot inwoning aan vreemdelingen verleend, geven de bevoegdheid om zich alleen voor den algemeenen handel geopende havens te vestigen.

Tot vestiging elders wordt eene nadere vergunning van den gouverneur-generaal vereischt.

Die nadere vergunningen kunnen, in het belang der openbare rust en orde, ten allen tijde door hem worden ingetrokken. Van het verleenen en van het intrekken derzelve doet hij jaarlijks verslag aan den minister van kolonien.

Art. 12. Behoudens het bepaalde in het derde lid van het voorgaande artikel en behoudens het geval van aanvrage om uitlevering van een vreemdeling ter zake van desertie of ander misdrijf, kunnen de vergunningen tot inwoning alleen worden ingetrokken in de gevallen en op de wijze vermeld bij artt. 45 en van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie.

Art. 13. Personen in Nederland(sch-Indië?) aankomende met het doel om er te reizen, kunnen daartoe vergunning bekomen, op Java en Madura van den gouverneur-generaal, elders van den hoogsten gewestelijken gezaghebber, mits zij voldoen of voldaan hebben aan de vereischten bij een der artt. 2, 3 of 4 gesteld.

Die vergunningen zijn geldig voor den tijd van maanden, maar kunnen verlengd worden.

Zij kunnen in het belang der openbare rust en orde ten allen tijde, door den gouverneur-generaal worden ingetrokken.

De hoofden van plaatselijk bestuur in de voor den grooten handel geopende havens zijn bevoegd aan nieuw aangekomenen voorloopige vergunningen tot reizen te reiken. Deze zijn geldig voor den tijd van hoogstens ééne maand.

Art. 14. Wanneer de, in art. 1 bedoelde personen de aanvankelijke toelating of de vergunning tot inwoning of tot reizen niet kunnen bekomen, of wanneer de verlenging wordt geweigerd, zijn zij gehouden Nederlandsch-Indie te verlaten.

Art. 15 Het zegelregt van de vergunningen tot inwoning en tot reizen bedraagt één gulden.

De toelatingskaarten, de nadere vergunningen vermeld in de artt. 10 en 11 en de voorloopige vergunningen tot reizen worden kosteloos uitgereikt.

Art. 16. Bij het in werking treden dezer verordening vervallen alle vroegere, hierbij gehandhaalde, bepalingen omtrent de toelating in Nederl. Indie van